

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

Mediální obraz Evropské unie ve světle šíření viru covid-19

Media coverage of European Union during the Covid-19 pandemic

Bakalářská diplomová práce

Petra Čiklová

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Kristýna Dolínková

Olomouc 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem v ní všechnu použitou literaturu a internetové zdroje.

Práce má 83 493 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne

.....

Petra Čiklová

Zpracování diplomové práce bylo umožněno díky účelové podpoře na specifický vysokoškolský výzkum udělené Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR Univerzitě Palackého v Olomouci (IGA_FF_2021_041).

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Bc. Kristýně Dolínkové za odborné vedení, cenné rady a veškerou pomoc, kterou mi při zpracování této práce poskytla. Děkuji také mé rodině a přátelům za podporu a trpělivost.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá mediálním obrazem Evropské unie ve světle šíření viru covid-19 v denících Mladá fronta DNES a Právo v období od 1. března do 30. dubna 2020, kdy na světě propukla pandemie nového typu koronaviru SARS-CoV-2. Jako výzkumnou metodu použiju kvantitativní obsahovou analýzu, jež je vhodná pro zpracování a analýzu většího množství textů. Cílem práce je pomocí analýzy popsat mediální obraz Evropské unie v souvislosti s pandemií covidu-19 ve zkoumaných periodikách.

Klíčová slova

Evropská unie, koronavirus, SARS-CoV-2, covid-19, pandemie, Mladá fronta DNES, Právo, kvantitativní obsahová analýza, článek

Abstract

This bachelor thesis focuses on the media coverage of the European Union during the Covid-19 pandemic in the dailies Mladá fronta DNES and Právo in the time period of March 1st to April 30, 2020, when a Covid-19 pandemic has started. As a research method will be used quantitative content analysis, which is suitable for processing a larger amount of texts and the subsequent creation of tables and graphs. The aim of this thesis is to describe the media coverage of the European Union during the Covid-19 pandemic in researched periodicals.

Key words

European Union, coronavirus, SARS-CoV-2, Covid-19, pandemic, Mladá fronta DNES, Právo, quantitative content analysis, article

Obsah

1. ÚVOD	9
2. TEORETICKÁ ČÁST.....	11
2.1. Tištěná média a seriózní tisk	11
2.2. Zpravodajství	11
2.3. Agenda-setting	12
2.4. Gatekeeping	13
2.5. Zpravodajské hodnoty	13
2.5.1. Obecné hodnoty	14
2.5.2. Zpracovatelské hodnoty	16
2.6. Evropská unie	16
2.6.1. Evropská komise	17
2.6.2. Evropský parlament	18
2.6.3. Evropská rada.....	19
2.6.4. Evropská unie a koronavirus SARS-CoV-2.....	20
2.7. Koronavirus SARS-CoV-2.....	23
2.7.1. Definice koronaviru SARS-CoV-2	23
2.7.2. Původ výskytu koronaviru SARS-CoV-2.....	24
2.7.3. Vznik pandemie koronaviru SARS-CoV-2	24
2.7.4. Příznaky onemocnění covid-19.....	25
2.7.5. SARS A MERS.....	25
3. METODOLOGIE.....	26
3.1. Kvantitativní obsahová analýza	26
3.2. Výzkumné téma a cíl práce	28
3.3. Výzkumné otázky a hypotézy.....	28
3.4. Výzkumný vzorek analýzy	30
3.4.1. Mladá fronta DNES	30
3.4.2. Právo	31
3.5. Výzkumné jednotky analýzy	31
3.6. Kvantifikace proměnných.....	32
3.7. Možné nedostatky analýzy	33

4. ANALYTICKÁ ČÁST	34
4.1. Prostor věnovaný Evropské unii a koronaviru SARS-CoV-2	34
4.1.1. Počet článků	34
4.1.2. Rozsah článků	37
4.2. Autoři článků	39
4.3. Oblast článků	41
4.4. Tonalita článků	43
4.5. Mluvčí dle oborů	46
4.5.1. Mluvčí dle oborů – EU.....	46
4.5.2. Mluvčí dle oborů – ČR.....	47
4.6. Mluvčí dle jmen.....	47
4.6.1. Mluvčí dle jmen – EU	47
4.6.2. Mluvčí dle jmen – ČR.....	50
5. OVĚŘENÍ PLATNOSTI HYPOTÉZ	52
6. ZÁVĚR.....	57
7. SEZNAM ZKRATEK.....	59
8. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A INTERNETOVÝCH ZDROJŮ.....	60
8. 1. Literatura	60
8.2. Internetové zdroje	61
9. SEZNAM TABULEK.....	62
10. SEZNAM GRAFŮ	63
11. SEZNAM PŘÍLOH	64

1. ÚVOD

Koronavirus. Covid-19. Pandemie. V dnešní době jedny z nejčastěji používaných slov, která se již stala běžnou součástí našeho každodenního života. Když se v prosinci roku 2019 v hlavním městě Wu-chan čínské provincie Chu-pej objevil první případ, kdy se člověk nakazil v té době zcela neznámým onemocněním, nikdo v té době nepředpokládal, že zanedlouho vypukne celosvětová pandemie nového typu koronaviru SARS-CoV-2, jež obrátí život každého člověka na této planetě vzhůru nohama. Mnoho lidí se v té době domnívalo, možná i věřili, že toto nové onemocnění s názvem Covid-19 je čistě čínská záležitost a brzy odezní. Ovšem opak byl pravdou.

Když v březnu roku 2020 vyhlásila Světová zdravotnická organizace kvůli koronaviru SARS-CoV-2 pandemický stav, očekávalo se, že se k této situaci postaví čelem i Evropská unie (EU). Reakce EU však nebyla tak rychlá, jaká by podle veřejného mínění měla být. Díky této skutečnosti jsem se rozhodla použít Evropskou unii a její „boj“ proti pandemii covidu-19 jako námět pro svou bakalářskou diplomovou práci.

Evropská unie je „*politické a ekonomické nadnárodní uskupení, které si klade za cíl zlepšit spolupráci v Evropě; jedná se o entitu sui generis, která má částečně pravomoci mezinárodní organizace, ale také jednotného státu. Od posledního rozšíření k 1. červenci 2013 tvoří EU 28 evropských států s více než 500 miliony obyvatel;*“ v roce 2019 však Spojené království z EU vystoupilo a unie má od té doby znovu sedmadvacet členů. „*EU vznikla v roce 1993 na základě Smlouvy o Evropské unii, známější jako Maastrichtská smlouva, nahradila tak Evropské společenství.*“¹

Vzhledem ke svému oboru studia jsem se v této bakalářské diplomové na základě výše uvedených informací rozhodla zkoumat mediální obraz Evropské unie v souvislosti s globální pandemií nemoci covid-19.

Budu provádět analýzu textů publikovaných v českých denících Mladá fronta DNES (MF DNES) a Právo. Tato média jsem zvolila, jelikož se jedná o noviny se všeobecným zaměřením, celostátním dosahem a denní periodicitou. Z tohoto hlediska chci zjistit, zda

¹ Evropská unie - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 07.04.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-organizace-a-vs-evropska-unie.aspx>

prostor, který jednotlivé deníky poskytly Evropské unii a jejím reakcím na pandemii koronaviru SARS-CoV-2, je téměř stejný nebo naopak navzájem více rozdílný.

Předmětem výzkumu bude mediální obraz EU vytvořený na základě článků uveřejněných ve výše uvedených médiích a budou vybírány na základě klíčových slov týkajících se Evropské unie a koronaviru. Články jsem se s ohledem na bezpečnostní opatření kvůli analyzované pandemii rozhodla vyhledávat v databázi Anopress, jež je studentům a pracovníkům Univerzity Palackého v Olomouci přístupná přes vzdálený přístup VPN.

Sledované období jsem vymezila na dva měsíce minulého roku, tedy konkrétně od 1. března do 30. dubna 2020, kdy se nový typ koronaviru začal nekontrolovatelně šířit do celého světa a propukla celosvětová pandemie.

Za výzkumnou metodu jsem z hlediska relevance zvolila kvantitativní obsahovou analýzu, jež je k tomuto účelu vhodná zejména díky své systematičnosti. Umožní mi zkoumat větší množství textů, které budu moci podrobit statistickým analýzám, načež tyto výsledky mohu přehledně prezentovat v grafech a tabulkách.

Svou práci jsem rozdělila do tří nejdůležitějších částí, přičemž v první části se zaměřím na teoretická východiska související se zkoumaným tématem.

Druhá část se bude věnovat metodice a použité metodě, tedy kvantitativní obsahové analýze a postupu, který v následující analytické části použiji. Rovněž si stanovím výzkumné otázky a k nim příslušné hypotézy.

Ve třetí analytické části pak odprezentuji a interpretuji vlastní výsledky výzkumu a následně ověřím platnost hypotéz stanovených v metodické části práce a odpovím na stanovené výzkumné otázky.

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1. Tištěná média a seriózní tisk

V této bakalářské práci zkoumám tištěná seriózní média, a to deníky MF DNES a Právo. Obě média mají, jak již bylo zmíněno v úvodu, celostátní dosah, všeobecné zaměření a denní periodicitu a jsou v České republice považovány za seriózní.

Reifová ve své knize *Slovník mediální komunikace* definuje tištěná média jako „*média, jejichž obsah je vázáný na papír. Vznikají za pomoci různých tiskařských technik, jako primární kód používají přirozený jazyk, mohou být periodická i neperiodická, disponují různou mírou dosahu. Mezi tištěná média tak v paradigmatu mediálních studií patří zejm. knihy, noviny, časopisy, letáky aj.*“ (Reifová, 2004, s. 137)

Tištěná média lze kategorizovat několika způsoby – jako seriózní nebo bulvární, denní nebo týdenní, městský nebo venkovský, s malým nebo velkým nákladem. Základem tisku je soubor zpravodajských hodnot. (McQuail, 2009, s. 43)

Mezi hlavní rysy seriózního tisku řadí McQuail „*formální nezávislost na státu a jakýchkoli formálně uplatnitelných zájmech, uznání novin jako významné instituce politického a společenského života (zvláště jako samozvaného tvůrce mínění a hlasatele „národních zájmů“), vysoce vyvinutý smysl pro společenskou a etickou odpovědnost a vývoj novinářské profese jako „objektivního“ zpravování o událostech.*“ (McQuail, 2009, s. 42)

2.2. Zpravodajství

Zpravodajství je zpravování o určitých událostech a předávání informací publiku. Lze jej označit jako jednu ze základních žurnalistických činností.

McQuail ve své knize *Úvod do teorie masové komunikace* uvádí, že velká část zpravodajství je prezentována skrz významové rámce. Zprávy jsou námětově a tematicky „zarámovány“, přičemž publikum užívá podobné rámcování přicházejících zpráv. (McQuail, 2009, s. 520)

„*Mediální zpravodajství můžeme považovat za sociální instituci (Hartley, 1982), která plní vůči společnosti podstatné funkce. Kromě manifestní funkce informovat to jsou také funkce udržování kontinuity existence společnosti, vytváření společenského konsenzu a plnění funkce*

korelace (tj. tím, že zpravodajství dává události do souvislosti) a v neposlední řadě utváření společné identity – definování, kdo jsme my a kdo jsou oni.“ (Trampota, 2006, s. 10)

2.3. Agenda-setting

Samotný název konceptu agenda-setting pochází z anglického termínu *agenda setting*, což v překladu znamená nastolování agendy nebo určování témat. Tento výraz se poprvé objevil v roce 1972 v článku Maxwella E. McCombse a Donalda L. Shawa, kde rekapitulovali své poznatky z výzkumu. Reifová popisuje agendu-setting v mediálních studiích jako „*hypotézu o vlivu, resp. účinku médií na obsahy myšlení a veřejného a politického diskurzu, podle níž jsou média schopna (nezáměrně, ale i záměrně) exponovat určité události a současně určovat pořadí důležitosti exponovaných událostí, jež tvoří součást veřejného prostoru.*“ (Reifová, 2004, s. 16)

Významnost daného tématu lze rozpoznat například velikostí nadpisu, délkou zprávy nebo rozdílem mezi titulní stranou a ostatními stranami. „*Editoři a vedoucí zpravodajství každý den vybírají a zveřejňují zprávy, čímž zaměřují naši pozornost a ovlivňují, která denní témata vnímáme jako nejdůležitější. Schopnost ovlivňovat významnost („salience“) témat ve veřejné agendě se označuje jako schopnost zpravodajských médií nastolovat agendu.*“ (McCombs, 2009, s. 26)

Jaká témata dostanou v médiu prostor a jakým způsobem o nich médium bude referovat si vybírají samy zpravodajské organizace. Agenda-setting je jedním z důvodů, proč nelze říct, že se zpravodajství skládá jen z pravdivých událostí a údajů. I když by se mohlo zdát, že nastolování agendy je čistě interní záležitost médií, jež může vést k manipulaci médií se společnostmi, existují zde pravidla označovaná jako zpravodajské hodnoty, kterými se média při třídění informací a výběru témat řídí. (Burton, 2001, s. 239-240)

Tento koncept se také „*opírá mj. o proces gatekeepingu a vychází z představy, že o pozornost se ve veřejném prostoru, kde se pohybuje veřejnost, politická elita i média, uchází významně větší počet témat, než kolik jich skutečně může pozornost připoutat. Na podobě agendy mediální se vedle gatekeepingu podílí tlak vlivnějších médií, jsou-li jaká, popř. nápadní události, jež přitáhnou pozornost (tak se otevírá pole pro politickou elitu záměrně ovlivňovat agendu mediální). O tom, které téma se skutečně v této soutěži o postavení ve veřejném prostoru uplatní, rozhoduje řada faktorů, mezi nimiž hrají významnou úlohu média.*“ (Reifová, 2004, s. 16)

2.4. Gatekeeping

Termín gatekeeping pochází z anglických slov *gate* neboli brána a *to keep* neboli hlídat, mít pod kontrolou. Jako první v mediálních studiích rozvinul myšlenku gatekeepingu v roce 1950 David Manning White. Jeho studie se týkala editorů regionálních amerických listů a kritérií, podle kterých rozhodovali, jakou část servisu tří tiskových agentur ve svých novinách použijí. Z výsledků studie vyplynulo, že editoři zpracovali pouze jednu desetinu došlého materiálu. Základním kritériem výběru editorů byl vztah k příjemcům a jejich uspokojení. Z šetření rovněž vyplynulo, že editoři se rozhodovali velmi subjektivně. (Reifová, 2004, s. 70)

Reifová definuje gatekeepery jako „*držitele pozic v rámci mediálních organizací, kteří rozhodují o výběru témat a událostí, které budou zpracovány na mediální obsahy (rozhodují o tom, co projde „branou“ média, a co nebude do procesu mediace zařazeno).*“ (Reifová, 2004, s. 70)

Gatekeeping, neboli hlídání u brány, je tedy proces, kterým se v médiích provádí výběr informací. Rozhoduje se, zda danou zprávu „pustit branou“ do zpravodajství či nikoliv. Jedná se o kontrolu nad výběrem témat. „*Obecný výraz označující úlohu počátečního výběru a pozdějšího redakčního zpracování zpráv ve zpravodajské organizaci.*“ (McQuail, 2009, s. 568)

Podle Kunczika je gatekeeping „*ohraničování množství informací, tzn. výběr témat shledaných za hodné komunikace. Gatekeeper rozhoduje, které události se stanou událostmi veřejnými a které ne, a účastní se tak formování společenských a světonázorových postojů recipientů.*“ (Kunczik a kol., 1995, s. 115)

Velmi důležitý faktor v procesu selekce není podle Kunczika hodnocení zpráv, nýbrž tlak na rychlé vydání zpráv. Nedostatek místa a času, tak případně může být důležitější než obsah. „*Masová média jsou formální organizace, které rutinně zpracovávají neočekávané události. Nepřekvapuje proto, že faktory, jako je časová tíseň a nedostatek místa, chování gatekeeperů ovlivňují.*“ (Kunczik a kol., 1995, s. 117)

2.5. Zpravodajské hodnoty

Zpravodajské hodnoty jsou kritéria pro zpracování událostí a jejich následného zařazení do zpravodajství. Termín zpravodajská hodnota neboli *news value* použil poprvé v roce 1922 Walter Lippmann ve své knize *Veřejné mínění*. Tento výraz spojil s jednoznačností události, prostorovou blízkostí, překvapením, konfliktem a osobním zaujetím.

V roce 1965 analytici Johan Galtung a Marie Rugeová doložili analýzu o zpravodajských hodnotách v článku, který se věnoval struktuře norskému zahraničnímu zpravodajství. Na tuto práci následně navázali i další analytici včetně Winfrieda Schulze. (Reifová, 2004, s. 76)

Podle Kunczika jsou zpravodajské hodnoty „*intuitivní domněnky žurnalistů o tom, co dané publikum zajímá, co vzbudí jeho pozornost.*“ (Kunczik a kol., 1995, s. 119)

Burton je definuje jako „*soubor kritérií, jimiž média poměřují zpravodajskou přijatelnost událostí a zpravodajskou vhodnost jejich zpracování.*“ (Burton, 2001, s. 240)

Mezi primární zpravodajské hodnoty v západních médiích zahrnuje McQuail: „*velký rozsah událostí, blízkost místa děje, jasný význam, krátký časový rozsah, závažnost, souzvuk, personifikace, negativita, význam, drama a akce.*“ (McQuail, 2009, s. 320)

Zpravodajské hodnoty lze podle *Slovníku mediální komunikace* rozdělit do dvou větších skupin, a to na obecné hodnoty, jež zahrnují sociokulturní a organizační faktory, a také na zpracovatelské hodnoty, které se věnují zpravodajskému ztvárnění. Podle Reifové k obecným hodnotám patří: výskyt neboli frekvence; blízkost; jasnost neboli jednoznačnost; jednoduchost; smysluplnost; novost; průběžnost neboli kontinuita; možnost dalšího vývoje; vztah k elitním národům či státům, osobám či k celebritám; personalizace; negativita; souznění; překvapení; předvídatelnost a variace. (Reifová, 2004, s. 76-77)

2.5.1. Obecné hodnoty

Reifová ve své knize *Slovník mediální komunikace* na stranách 77 a 78 rozlišuje následující obecné hodnoty a jejich definice:

1) Výskyt neboli frekvence

Jedná se o „*časový interval, který událost potřebuje k tomu, aby se patřičně rozvinula, a současně je to míra harmonie mezi vývojem události a rytmem práce příslušného média. Čím jsou události kratší a čím více odpovídají pravidelnému „vnitřnímu životu“ média, tím spíše se stane zprávou.*“

2) Blízkost

„*Události, které se odehrály v prostředí kulturně a sociálně blízkém médiu a jeho adresátům nebo které s tímto prostředím nějak souvisejí, mají větší naději, že se dostanou do zpravodajství.*“

3) Jasnost neboli jednoznačnost

„Zpravodajství inklinuje k vyhledávání událostí, které jsou samy o sobě jasné a jednoznačné. Ambivalentní, popř. vnitřně rozporné události mají daleko menší naději stát se předmětem zájmu médií (...) Promítá se do způsobu zpracování zprávy.“

4) Jednoduchost

„Pozornost médií více přitahují události, které jsou jednoduché a je snadné je vysvětlit (...) Promítá se i do zpracování zprávy.“

5) Smysluplnost

John Hartley k jasnosti a jednoduchosti přidává ještě smysluplnost jako *„kritérium pochopitelnosti události pro určité publikum.“*

6) Novost

„Čerstvé události (nesou-li i některé další zpravodajské hodnoty) jsou ceněny daleko více než starší události.“

7) Průběžnost neboli kontinuita

„Preferování události, které se již jednou stala předmětem zájmu zpravodajství (překročila práh pozornosti).“

8) Možnost dalšího vývoje

„Za hodnotné bývají považovány ty události, které se podle všeho budou ještě v budoucnu nějak dále vyvíjet, případně dávají naději na gradaci a dramatické rozuzlení.“

9) Vztah k elitním národům či státům, osobám či k celebritám

„Události, v nichž figurují mocné, důležité či početné národy nebo státy, mají zvlášť velkou zpravodajskou hodnotu. Totéž platí i o významných, důležitých osobách a o celebritách.“

10) Personalizace

„Události, které lze podat jako projevy jednání (či důsledky jednání) konkrétních osob, mají větší naději na zveřejnění než abstraktní děje.“

11) Negativita

„Události, jejichž následky měly, mají nebo mohou mít citelně nepříjemné či tragické důsledky, mají větší naději na zpracování do zpravodajského výstupu.“

12) Souznění

„Událost, o níž se zpravuje, musí do značné míry splňovat očekávání publika.“

13) Překvapení

„Ve zdánlivém protikladu je předpokládáný zájem publika o věci překvapivé. Čím neočekávanější se událost jeví, tím spíše se stane zprávou.“

14) Předvídatelnost

„Předvídatelnost jednak umožňuje médiu samému umístit svého zpravodaje (popř. i techniku) ve správný okamžik na správné místo, jednak pomáhá publiku formovat očekávání.“

15) Variace

„Věnují-li se zprávy v určitém období nějaké významné domácí události, pak mají tendenci obohacovat i zahraniční zpravodajství událostmi, které se jeví jako variace na toto téma.“ (Reifová, 2004, s. 77-78)

2.5.2. Zpracovatelské hodnoty

Druhou skupinou, kterou Reifová uvádí v *Slovníku mediální komunikace* jsou zpracovatelské hodnoty, které jsou podstatné pro konečné vyznění zpráv. Konečnou podobu zpráv rovněž ovlivňují i technologické a organizační faktory. Důležitou roli hraje taktéž dostupnost obrazového materiálu, možnost dramatizace a konflikt, stejně jako provozně-organizační podmínky (dostupnost natáčecího štábu, přítomnost korespondenta). (Reifová, 2004, s. 78)

2.6. Evropská unie

Evropská unie je originální politický a hospodářský celek, který se skládá z 27 zemí na území Evropy. Mezi hlavní hodnoty EU patří lidská důstojnost, demokracie, svoboda, rovnost, lidská práva a právní stát. Za cíle si EU klade:

- *prosazování míru, hodnot, na nichž je založena, a blahobytu občanů,*
- *zajišťování svobody, bezpečnosti a spravedlnosti bez omezení vnitřními hranicemi,*
- *udržitelný rozvoj, který se opírá o vyvážený hospodářský růst a cenovou stabilitu, vysoce konkurenceschopná tržní ekonomika s plnou zaměstnaností a sociálním pokrokem a ochrana životního prostředí,*
- *boj proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci,*
- *podpora vědecko-technického pokroku,*
- *zvyšování ekonomické, sociální a územní soudržnosti a solidarity mezi členskými státy,*
- *respektování kulturního bohatství a jazykové rozmanitosti členských států,*
- *vytvoření hospodářské a měnové unie, jejíž měnou je euro.*

Všechny tyto hodnoty a cíle jsou stanoveny v Lisabonské smlouvě a Listině základních práv EU, jež tvoří novodobý základ EU.²

Evropská unie má právní subjektivitu a je řízena řadou institucí. Mezi nejvýznamnější instituce, které mají na chod EU velký vliv, se řadí Evropská komise v čele s předsedkyní Ursulou von der Leyenovou, Evropská rada sdružující předsedy vlád a hlavy států jednotlivých členských zemí a Evropský parlament, kde zasedají poslanci přímo volení občany EU (viz dále).

2.6.1. Evropská komise

Evropská komise (EK) je „v *institucionální struktuře výrazem nadnárodního integračního paradigmatu, které usiluje o užší sjednocená a politickou jednotu.*“ (Fiala a kol., 2018, s. 299)

Jedná se o politicky nezávislý a výkonný orgán Evropské unie. Jako jediný orgán EU „*odpovídá za předkládání návrhů nové evropské legislativy, a je odpovědný za provádění rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady EU.*“ EK tvoří předsedkyně Evropské komise, kterou je v současnosti Ursula von der Leyenová, dále osm místopředsedů, včetně tří výkonných, vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a rovněž 18 komisařů s danou oblastí působnosti.³

Eurokomisaři by se „*neměli řídit národními zájmy, ani dostávat instrukce od svých národních vlád. (...) měli by jednat ve prospěch Komise a prosazovat zájmy Evropské unie jako celku.*“ (Marek, Baun, 2010, s. 132)

Mezi úkoly Evropské komise se řadí následující:

Předkládá návrhy nových právních předpisů

Komise je jediným orgánem EU, který předkládá návrhy právních předpisů k přijetí Evropskému parlamentu a Radě s cílem:

- *chránit zájmy EU a jejích občanů v otázkách, jež nelze účinně řešit na vnitrostátní úrovni*

² Základní informace o EU | Evropská unie. *EUROPA - European Union website, the official EU website* [online]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_cs#c%3%ADle-a-hodnoty-evropsk%C3%A9-unie

³ Tamtéž.

- zjišťovat v rámci přípravy předpisů přesné informace v odborných otázkách prostřednictvím konzultací s odborníky a veřejností.

Řídí politiky EU a přiděluje finanční prostředky z rozpočtu EU

- Stanoví prioritní výdaje EU ve spolupráci s Radou a Evropským parlamentem.
- Vypracovává roční rozpočet, který je schvalován Evropským parlamentem a Radou.
- Dohlíží na to, jak je s finančními prostředky nakládáno, a to za spolupráce Účetního dvora.

Prosazuje právo EU

- Komise je spolu se Soudním dvorem odpovědná za zajištění řádného uplatňování práva EU ve všech členských státech.

Reprezentuje Evropskou unii v zahraničí

- Vystupuje jménem všech členských států EU v mezinárodních organizacích, zejména v oblasti obchodní politiky a humanitární pomoci.
- Vyjednává pro EU mezinárodní dohody.⁴

2.6.2. Evropský parlament

Evropský parlament (EP) společně s Evropskou komisí je institucí reprezentující nadnárodní zájmy. Cílem Evropského parlamentu je „vystupovat jako nadnárodní orgán, jenž bude plnit roli, kterou by bylo možné připodobnit k prvním (dolním) komorám parlamentů národních států.“ Ovšem tato představa se v realitě liší, jelikož se Evropský parlament v mnoha svých pravomocích odlišuje právě od tradičních parlamentů. (Fiala a kol., 2018, s. 366)

Evropský parlament je zákonodárným orgánem EU a jeho poslanci jsou přímo voleni každých 5 let občany EU. Předsedou je v současné době David Sassoli. Celkový počet poslanců EP je 705, z nichž 21 zastupuje Českou republiku.

EP má 3 hlavní funkce:

Legislativní

⁴ Základní informace o EU | Evropská unie. *EUROPA - European Union website, the official EU website* [online]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_cs#c%3ADle-a-hodnoty-evropsk%C3%A9-unie

- *Schvaluje právní předpisy EU, jejichž návrhy předkládá Evropská komise.*
- *Rozhoduje v otázkách mezinárodních dohod.*
- *Rozhoduje o rozšiřování EU o přistoupení nových států k EU.*
- *Kontroluje pracovní program Komise a také může uložit, aby Komise vypracovala návrh konkrétního právního předpisu.*

Dozorčí

- *Vykonává demokratickou kontrolu všech orgánů EU.*
- *Volí předsedu Komise a schvaluje složení Komise Může hlasovat o návrhu na vyslovení nedůvěry, na základě které by Komise musela odstoupit.*
- *Uděluje rozpočtové absolutorium, tzn. schválení způsobu, jakým byly vynaloženy prostředky z rozpočtu EU.*
- *Vyjadřuje se se k peticím předkládaným občany a zahajuje šetření.*
- *Projednává měnovou politiku s Evropskou centrální bankou.*
- *Interpeluje Komisi a Radu.*
- *Sleduje průběh voleb.*

Rozpočtová

- *Sestavuje spolu s Radou rozpočet EU.*
- *Schvaluje dlouhodobý rozpočet EU (tzv. víceletý finanční rámec).⁵*

2.6.3. Evropská rada

Evropská rada je jedním z vrcholných orgánů EU, jež je „setkáváním politických představitelů členských zemí na nejvyšší úrovni, tedy summitem.“ (Fiala a kol., 2018, s. 237)

Tato instituce byla založena kvůli potřebě hlav států nebo vlád konzultovat zásadní otázky evropského integračního procesu, přičemž tyto konzultace bývaly v minulosti pouze neformálního charakteru. Lisabonská smlouva umožnila Evropské radě se stát oficiálním orgánem EU. „Evropská rada dává Unii nezbytné podněty pro její rozvoj a vymezuje politické směry a priority, legislativní funkci ovšem nevykonává.“ (Fiala a kol., 2018, s. 237)

⁵ Základní informace o EU | Evropská unie. *EUROPA - European Union website, the official EU website* [online]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_cs#c%3%ADle-a-hodnoty-evropsk%C3%A9-unie

Nynějším předsedou Evropské rady je Charles Michel, ten předsedá summitům, na nichž se schází spolu s vrcholnými představiteli EU. Předsednictví Evropské rady trvá dva a půl roku s možností jednoho obnovení mandátu. Předseda rovněž zastupuje EU na jednáních s okolním světem. Kromě předsedu Evropské rady a nejvyšších zástupců států EU je členem i předsedkyně Evropské komise, v současnosti Ursula von der Leyenová.⁶

Za nejdůležitější činnosti Evropské rady lze považovat následující:

- *Rozhoduje o celkovém směřování EU a politických prioritách. Neschvaluje však právní předpisy.*
- *Zabývá se nejsložitějšími a nejcitlivějšími otázkami, které nelze vyřešit na nižších úrovních mezivládní spolupráce.*
- *Udává směr společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU s ohledem na strategické zájmy a důsledky.*
- *Nominuje a jmenuje kandidáty do významných funkcí v rámci orgánů EU, například na pozice v Evropské centrální bance a Evropské komisi.*

Evropská rada má rovněž své pravomoci, mezi které patří:

- *požádat Evropskou komisi, aby k řešení konkrétního problému předložila legislativní návrh*
- *předat věc Radě EU.*⁷

2.6.4. Evropská unie a koronavirus SARS-CoV-2

V následující podkapitole uvádím nejdůležitější události z března a dubna roku 2020 týkající se kroků Evropské unie v boji proti pandemii nemoci covid-19. Na oficiálních stránkách Evropské unie lze dnes najít přehlednou časovou osu, na níž jsou zaznačeny všechny kroky, které EU podnikla. Následující odstavce budou zahrnovat kroky pouze z března a dubna roku 2020.

Dne 2. března 2020 zřídila předsedkyně EK von der Leyenová evropský tým zaměřený na řešení situace způsobenou pandemií covidu-19. Tento tým se zabývá činnostmi ve všech oblastech (od lékařské péče až po dopravu a mobilitu). O čtyři dny později, tedy 6. března, EK

⁶ Základní informace o EU | Evropská unie. *EUROPA - European Union website, the official EU website* [online]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_cs#c%3%ADle-a-hodnoty-evropsk%C3%A9-unie

⁷ Tamtéž.

posílila výzkum a další financování řešení krize způsobené koronavirem SARS-CoV-2.

Desátého března během videokonference nejvyšších představitelů EU oznámila předsedkyně Komise von der Leyenová investiční iniciativu týkající se přesměrování nevyužitých cca 60 miliard eur z oblasti politiky na boj proti koronaviru. V ten samý den byly oznámeny právní předpisy o zmírnění dopadů pandemie na odvětví letecké dopravy a životního prostředí.

Dne 13. března předložila EK koordinovanou reakci ke zmírnění socioekonomického dopadu pandemie. Patnáctého března následně zajistila dodávky osobních ochranných prostředků v EU, přičemž stanovila požadavek, aby vývoz těchto výrobků mimo EU podléhal vývoznímu povolení členských států. O den později (16. března) poskytla EU finanční prostředky na inovativní očkovací látku společnosti Curevac a rovněž v tento den předložila EK pokyny pro členské státy zaměřující se na ochranu zdraví a zachování dostupnosti zboží a základních potřeb.

Dne 17. března zahájila EK činnost evropského týmu vědců složenou z epidemiologů a virologů členských států. Následující den EK zveřejnila pokyny týkající se ochrany práv cestujících v EU. Dne 19. března přijela EK tzv. dočasný rámec pro další podporu ekonomiky a taktéž se rozhodla vytvořit v rámci systému RescEU první zásoby zdravotnických prostředků. Dvacátého března byl umožněn volný přístup evropským normám pro zdravotnické prostředky a rovněž EK navrhla aktivaci obecných únikových doložek fiskálního rámce. O tři dny později (23. března) byla vydána nová praktická doporučení k zajištění plynulé dopravy zboží v EU.

Následující den, 26. března, v rámci mimořádné videokonference EU znovu potvrdila závazek k mezinárodní spolupráci a také EK vyzvala členské státy EU k zajištění plynulosti nákladní letecké dopravy v důležitých oblastech. O den později (27. března) EK navýšila rozpočet na repatriační lety a zdravotnické zásobování systému RescEU. Třicátého března umožnila EU volný pohyb kriticky důležitým pracovníkům a rovněž přerozdělila 140 milionů eur na opatření v zemích východního sousedství a oznámila okamžitou finanční pomoc zemím západního Balkánu. Poslední březnový den (31. března) přijala EU podpůrná opatření k posílení zemí, jež poskytují útočiště uprchlíkům.

Dne 1. dubna vědci z týmu EK vyvinuli nový kontrolní materiál pro spolehlivé testování na koronavirus. Následující den (2. dubna) EK přijala opatření a navrhla mobilizaci veškerých zdrojů na ochranu životů a živobytí.

Třetího dubna vydala EU pokyny pro usnadnění přeshraniční zdravotní spolupráce a vysílání zdravotnického personálu a taktéž rozhodla o osvobození dovozu zdravotnického vybavení od cla a DPH. O tři dny později, tedy 6. dubna, byly uvolněny finanční prostředky pro 100 tisíc malých a středních podniků. Sedmého dubna byly vyslány do Itálie lékařské týmy z EU. O den později představila EK a vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku plány a reakce proti pandemii a taktéž EK vyzvala členské státy, aby optimalizovaly zásobování léky a jejich dostupnost. V ten samý den rovněž EK doporučila soubor opatření umožňující společný přístup k využití mobilních aplikací a vyzvala členské státy, aby do 15. května prodloužily omezení cest do EU, které nejsou nezbytně nutné.

Dne 14. dubna uvolnila 2,7 miliardy eur z rozpočtu EU na podporu. O den později, tedy 15. dubna, byly učiněny další kroky v zájmu bezpečného a spolehlivého testování a EK předložila evropský plán, který stanovuje, jak společně ukončovat opatření zamezující šíření nákazy. Šestnáctého dubna byla přijata další opatření na podporu zemědělsko-potravinářského odvětví a také byly zveřejněny pokyny k zajištění kompletní ochrany osobních údajů v aplikacích určených proti šíření epidemie.

K 17. dubnu se podařilo EU ze zahraničí úspěšně navrátit více než 500 tisíc občanů Unie. Dvacátého dubna zřídila EK platformu pro sdílení dat určenou výzkumným pracovníkům. O den později, tedy 21. dubna, EU mobilizovala pomoc Itálii, Chorvatsku a sousedním zemím. Následující den (22. dubna) byla navržena další výjimečná opatření na podporu zemědělsko-potravinářského odvětví a rovněž EK navrhla balíček makrofinanční pomoci pro deset sousedních zemí na omezení ekonomických dopadů pandemie.

Dne 23. dubna EK přijala návrh o datu použitelnosti nařízení o zdravotnických prostředcích. Následně, 24. dubna, zahájila EU globální dárcovskou iniciativu. Dvacátého osmého dubna EK přijala opatření týkající se bankovního balíčku, který usnadní poskytování úvěrů domácnostem a podnikům v EU. O den později (29. dubna) rozšířila EU svou finanční pomoc při řešení krize covidu-19 na západním Balkáně. Poslední dubnový den schválila EK 127 opatření státní podpory pro podniky a záchranu pracovních míst za pandemie.⁸

⁸ Časový přehled opatření EU | Evropská komise. *European Commission* / *Choose your language* / *Choisir une langue* / *Wählen Sie eine Sprache* [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/timeline-eu-action_cs

2.7. Koronavirus SARS-CoV-2

„Celé dějiny lidstva jsou ostatně dějinami zápolení s chorobami, které se na člověka přenesly ze zvířat.“

(Honzák a kol., 2020, s. 121)

Ředitel Zoo Praha Miroslav Bobek uvádí v knize *Doba koronavirová*, následující ukázkou z knihy Karla Čapka *Bílá nemoc*:

„DVORNÍ RADA: (...) My ji prostě jmenujeme Čengova nemoc čili Morbus Tshengi. Doktor Čeng, žák Charcotův a ovšem internista, ji totiž první popsal na několika případech v Pejpinském špitále. Velmi pěkná publikace, pane; referoval jsem o ní už v roce dvacet tři, kdy ještě nikdo neměl tušení, že se Čengova nemoc stane pandemií.

NOVINÁŘ: Čím, prosím?

DVORNÍ RADA: Pandemii. Nemocí, která lavinovitě zachvátí celý svět. V Číně, pane, se skoro každý rok vynoří nová zajímavá choroba – to dělá ta bída; ale žádná dosud neměla takový úspěch jako nemoc Čengova. To je prostě choroba dneška. Dnes už na ni zašlo dobrých pět milionů lidí, nějakých dvanáct milionů je aktuálně zachvácených (...).“

(Čapek, 2004, s. 15-16)

2.7.1. Definice koronaviru SARS-CoV-2

„Koronaviry jsou rodina virů, které obvykle způsobují respirační onemocnění. Patří k nim viry, které způsobují běžné nachlazení a závažnější onemocnění, jako je respirační syndrom na Středním východě (MERS-CoV) a syndrom těžkých akutních dýchacích cest (SARS-CoV).“⁹

Nový typ koronaviru známý především pod názvem SARS-CoV-2, který se objevil v prosinci roku 2019 v čínské městě Wu-chan v provincii Chu-pej, dříve odborníci označovali také jako 2019-nCoV. Onemocnění tímto typem koronaviru se nazývá covid-19 neboli Corona virus disease 2019.

⁹ Onemocnění COVID-19, nový koronavirus SARS-CoV-2 - je nepravděpodobné, že se virus přenáší potravinami, SZÚ. SZÚ [online]. Copyright © 2007 [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/bezpecnost-potravin/onemocneni-covid-19-novy-koronavirus-sars-cov-2-je>

Státní zdravotní ústav v Praze popsal ve svém článku *Základní informace o onemocnění novým koronavirem – covid-19 (coronavirus disease 2019)* onemocnění covid-19 následovně: „Původce onemocnění covid-19, virus SARS-CoV-2, je nový koronavirus. Koronaviry patří do velké rodiny obalených RNA virů. Byly objeveny v 60. letech minulého století. Řadí se mezi viry vyvolávající tzv. zoonotické infekce; většina z nich cirkuluje mezi zvířaty. Široké spektrum koronaviřů se nachází u netopýřů. Koronaviry vyvolávají primárně onemocnění respiračního a trávicího traktu lidí, ptáků a savců.“¹⁰

2.7.2. Původ výskytu koronaviru SARS-CoV-2

Zcela nový typ koronaviru SARS-CoV-2 se objevil v prosinci roku 2019, kdy byla v Číně popsána série zápalů plic nejasného původu. Poslední den v roce 2019 se v hlavním městě Wu-chanu čínské provincie Chu-pej oficiálně potvrdily první případy onemocnění novým koronavirem. Toto onemocnění bylo diagnostikováno u lidí, kteří se pohybovali na trhu, kde se prodávali a zároveň zpracovávali a následně i konzumovali netopýři, mořské plody, živé ryby, svišti, kuřata nebo ptáci. Primární zdroj nového typu koronaviru nebyl doposud zjištěn. Předpokládá se, že jím zřejmě bude „zvířecí zdroj/rezervoár z tržnice v čínském Wu-chanu.“¹¹

2.7.3. Vznik pandemie koronaviru SARS-CoV-2

Z Číny se díky velké mobilitě lidí po celém světě rozšířilo nové onemocnění covid-19 postupně do celého světa. Nejprve v Asii a Austrálii, následně v Evropě, Africe a Americe. Světová zdravotnická organizace (WHO) vyhlásila dne 30. ledna 2020 globální stav zdravotní nouze a téměř o dva měsíce později, 11. března 2020, prohlásila šíření koronaviru za pandemii neboli „hromadný výskyt infekčního onemocnění velkého rozsahu zasahující více kontinentů“.

Jako hlavní epicentrum nákazy vyhlásila WHO 13. března 2020 Evropu. V Česku byl první případ nákazy koronavirem SARS-CoV-2 zaznamenán 1. března 2020. V současné době (ke dni 11. dubna 2021) se v České republice vyskytují tři mutace, jedná se o britskou, jihoafrickou a brazilskou mutaci.¹²

¹⁰ SZÚ [online]. Copyright © [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/Epidemiologie/Coronavirus/Zakladni_info/zakladni_informace_covid_19_7_aktualizace_09_03_2021_2.pdf

¹¹ Tamtéž.

¹² Tamtéž.

2.7.4. Příznaky onemocnění covid-19

Mezi nejčastější příznaky způsobující onemocnění covid-19 patří horečka, dušnost, kašel, ztráta chuti, čichu, změna ve vnímání chuti nebo také bolest hlavy, bolest svalů, zimnici, únavu, zvracení nebo průjem.¹³

Podobné příznaky byly rovněž přítomny i u onemocnění SARS. Podle WHO byl podezřelý případ SARS definován symptomy: přítomnost vysoké horečky (nad 38 °C), postižení dolních cest dýchacího traktu, kontakt s osobou s podezřením na nákazu SARS, pobyt v oblasti lokálního výskytu SARS a možný kontakt, v anamnéze cesta do geografické lokality výskytu, ve které byl objektivně dokumentován přenos nákazy SARS koronavirem. (Prymula, Šplího, 2006, s. 18)

2.7.5. SARS A MERS

Podobnými koronaviry jako SARS-CoV-2 jsou SARS-CoV a MERS-CoV. Onemocnění SARS neboli těžký akutní respirační syndrom se objevil v roce 2002 v čínské provincii Kuang-tung, přičemž se rozšířil do více než 30 zemí světa. Vymýcen byl v polovině roku 2003, ale začátkem roku 2004 byly ještě hlášeny ojedinělé případy. Oproti tomu nemoc MERS postihuje kromě plic i ledviny. První případ byl nahlášen v roce 2012 v Saudské Arábii. Má menší úmrtnost než SARS (podíl úmrtí v populaci), ale větší smrtnost (podíl úmrtí u postižených pacientů).¹⁴ Virus SARS se na člověka přenesl prostřednictvím malých šelem z čeledi cibetkovitých a virus MERS prostřednictvím velbloudů jednohrbých.¹⁵

¹³ SZÚ [online]. Copyright © [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/Epidemiologie/Coronavirus/Zakladni_info/zakladni_informace_covid_19_7_aktualizace_09_03_2021_2.pdf

¹⁴ PHARMANEWS | Odborné konference pro farmaceutické asistenty, lékárníky a sestry. *PHARMANEWS / Odborné konference pro farmaceutické asistenty, lékárníky a sestry* [online]. Dostupné z: <http://www.pharmanews.cz/clanek/koronaviry-zname-a-nezname/>

¹⁵ SZÚ [online]. Copyright © [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/Epidemiologie/Coronavirus/Zakladni_info/zakladni_informace_covid_19_7_aktualizace_09_03_2021_2.pdf

3. METODOLOGIE

V této kapitole se budu věnovat metodice výzkumu mé bakalářské diplomové práce. Cílem práce je vyzkoumat, jak české deníky Mladá fronta DNES a Právo informovaly o reakcích Evropské unie na pandemii covidu-19. Jinými slovy chci zjistit, jaký mediální obraz o EU v souvislosti s koronavirem SARS-CoV-2 zmíněná periodika podávaly.

Předmětem výzkumu budou články v denících MF DNES a Právo, které budou vybírány na základě klíčových slov týkajících se Evropské unie a koronaviru. Sledovaným obdobím budou měsíce březen a duben loňského roku, tedy od 1. března do 30. dubna 2020, kdy virus začal pronikat do Evropy a přerostl v globální pandemii. Výzkumnou jednotkou bude jeden článek a výzkumným vzorkem pak vydané články během sledovaného období. Výběr sledovaných proměnných bude navazovat na stanovené výzkumné otázky.

Jako metodu výzkumu zvolím kvantitativní obsahovou analýzu, jež mi díky své systematickosti umožní zkoumat velké množství výzkumných jednotek, v mém případě článků, které budu moci podrobit statistickým analýzám, přičemž výsledky šetření budou zpětně ověřitelné. Výhodou této metody je, že se výsledky dají přehledně znázornit v číselných hodnotách, grafech a tabulkách.

3.1. Kvantitativní obsahová analýza

Pro výzkum mediálního obrazu jsem zvolila kvantitativní obsahovou analýzu, která je v oblasti zkoumání mediálních obsahů nejužívanější metodou. Podle Trampoty a Vojtěchovské má kvantitativní metoda zkoumání výhodu v tom, že *„je přenositelná, poskytuje objektivní výsledky nezávislé na výzkumníkovi, který ji provádí, a výsledky (v zásadě statistické údaje) mohou být jasně a jednoznačně prezentovány v tabulkách a grafech.“* (Trampota, Vojtěchovská, 2010, s. 103)

Sedláková definuje obsahovou analýzu následovně: *„Obsahová analýza (OA) je jedním z tradičních postupů analýzy dokumentů. Vychází z neopozitivistické tradice zkoumání, která předpokládá možnost vytvoření obecné teorie a její testování prostřednictvím hypotéz vypovídajících o vztahu dvou a více proměnných. (...) Stručně bývá charakterizována jako výzkumná technika pro kvantitativní, systematický a objektivní popis zjevného obsahu komunikace.“* (Sedláková, 2014, s. 291)

Kvantitativní obsahová analýza se vyznačuje jako vysoce strukturovaný a selektivní proces. Vychází ze sociálněvědních metod, které zahrnují měření a kvantifikaci, přičemž se mediované obsahy zkoumají s ohledem na vybrané znaky. Pro tuto metodu je charakteristická vysoká míra strukturovanosti a s ní spojený vysoký stupeň ověřitelnosti. Za její výhodu lze považovat schopnost zpracování velkého množství textů a následné podrobení výsledků šetření statistickým analýzám, jejichž výsledky se poté dají znázornit v grafech a tabulkách. (Schulz a kol., 2011, s. 29-30)

„Tato metoda vytváří statistický souhrn velmi rozsáhlé mediální reality. Bývá užívána pro mnoho účelů, ale zejména pro srovnání mediálního obsahu se známou distribucí výskytu v „sociální realitě.“ (McQuail, 2009, s. 375)

Obsahová analýza má kromě řady výhod i svá omezení. Jedním z nich je zavedení vlastního významového systému badatele místo jeho odvozování z obsahu. *„Samotný výstup obsahové analýzy je novým textem, jehož význam se může, nebo dokonce musí lišit od původního zdrojového materiálu. Tento výsledek je navíc založen na způsobu „čtení“ obsahu, který by žádný skutečný „čtenář“ za normálních okolností nepoužil.“ (McQuail, 2009, s. 376)*

Cílem kvantitativní obsahové analýzy je kvantitativní popis mediovaných obsahů. Výzkumný proces této metody popsal Schulz. Podle něj si na počátku výzkumného procesu musíme zvolit výzkumné téma. Poté nastává fáze „operacionalizace“, v níž si zvolíme vhodnou metodu, která bude umět odpovědět na zadání výzkumného tématu. Následně si ve fázi „plánování a organizace“ musíme vymezit časový i organizační průběh šetření. Přecházíme do přípravné a ověřovací fáze. Předtím než se však pustíme do samotné analýzy, je nutné si ověřit vhodnost výzkumných metod. Posléze se už věnujeme samotnému sběru dat. Jakmile získáme všechna potřebná data, musíme je analyzovat a interpretovat. Závěr samotného výzkumného procesu Schulz nazývá vyhodnocení. (Schulz a kol., 2011, s. 31)

McQuail shrnul postup užití této metody do pěti bodů. Je nutné: *„1) zvolit vzorek obsahu; 2) vytvořit relevantní rámec kategorií vnějších referentů vztahujících se k účelu zkoumání (jako je soubor politických stran nebo zemí, o kterých se může v obsahu hovořit); 3) zvolit „jednotku analýzy“ obsahu (může to být slovo, věta, oddíl, celý článek, obraz, sekvence atd.); 4) pomocí počítání frekvence zvolených jednotek obsahu zmiňujících se o relevantních tématech umístit obsah do připraveného rámce; 5) vyjádřit výsledky jako celkovou skladbu vybraného vzorku obsahu podle frekvence výskytu hledaných referencí.“ (McQuail, 2009, s. 375)*

Při obsahové analýze ve své bakalářské diplomové práci využívám oba výše uvedené postupy výzkumného procesu.

3.2. Výzkumné téma a cíl práce

Jako výzkumné téma jsem si stanovila zobrazení Evropské unie ve světle šíření viru covid-19 v denících Mladá fronta DNES a Právo. Cílem této práce je, jak již bylo zmíněno výše, vyzkoumat, jak české deníky Mladá fronta DNES a Právo informovaly o reakcích Evropské unie a jejich lídrů na šíření nového typu koronaviru a o krocích, které v souvislosti s ním činila. V následující podkapitole uvádím výzkumné otázky a hypotézy, jež korespondují s cílem práce.

3.3. Výzkumné otázky a hypotézy

V této podkapitole uvedu, jaké výzkumné otázky a k nim naformulované hypotézy jsem zvolila a přidám i zdůvodnění jejich volby. Výzkumné otázky jsou rozděleny na hlavní výzkumnou otázku (HVO) a na ni navazující vedlejší výzkumné otázky (VVO), jež jsou doplněny o hypotézy (H). Hlavní výzkumná otázka vychází z tématu bakalářské diplomové práce.

HVO: Jaký je mediální obraz Evropské unie ve světle šíření viru covid-19 v denících Mladá fronta DNES a Právo?

VVO1: Jaký prostor jednotlivá média danému tématu věnují?

- **H1:** Počet článků v MF DNES a Právu bude téměř stejný (s nepatrným rozdílem maximálně 10 článků).

Právo i Mladá fronta DNES jsou oba celostátní deníky s všeobecným zaměřením, tudíž se domnívám, že zkoumanému tématu budou věnovat stejný prostor s nepatrnou odchylkou.

VVO2: Informují vybraná média o tématu negativně, neutrálně nebo pozitivně?

- **H2:** MF DNES i Právo budou ve svých člancích spravovat o tématu více negativně nebo neutrálně než pozitivně.

V souvislosti s faktem, že se Evropská unie dlouhou dobu tématu pandemie covidu-19 vyhýbala, usuzuji tedy, že polarita v obou periodikách bude spíše negativní nebo neutrální než pozitivní.

VVO3: Jací mluvčí (oborově) na úrovni Evropské unie se k tématu nejčastěji vyjadřují?

- **H3:** Na úrovni EU se k tématu budou nejčastěji vyjadřovat eurokomisaři, včetně předsedkyně Evropské komise a europoslanci, včetně předsedy Evropského parlamentu.

Předpokládám, že se k tématu budou nejčastěji na úrovni EU vyjadřovat eurokomisaři a europoslanci, včetně jejich předsedů, jelikož jsou to nejvýše postavení představitelé a úředníci na unijní úrovni.

VVO4: Jaký mluvčí (jmenovitě) na úrovni Evropské unie se k tématu nejčastěji vyjadřuje?

- **H4:** Na úrovni EU se k tématu bude nejčastěji vyjadřovat předsedkyně EK Ursula von der Leyenová.

Domnívám se, že se k tématu nejčastěji bude vyjadřovat Ursula von der Leyenová, protože je předsedkyní EK, jež řídí politiky EU.

VVO5: Jací mluvčí (oborově) na úrovni České republiky se k tématu nejčastěji vyjadřují?

- **H5:** Na úrovni ČR se k tématu budou nejčastěji vyjadřovat politici a lékaři.

Předpokládám, že se ke zkoumanému tématu budou nejčastěji na úrovni ČR vyjadřovat politici a lékaři, jelikož se jedná o odborné medicínské a zároveň politické téma.

VVO6: Jaký mluvčí (jmenovitě) na úrovni České republiky se k tématu nejčastěji vyjadřuje?

- **H6:** Na úrovni ČR se k tématu nejčastěji bude vyjadřovat premiér Andrej Babiš.

Domnívám se, že se na úrovni ČR bude nejčastěji vyjadřovat premiér ČR Andrej Babiš, a to čistě z logiky věci, neboť se jedná o jednoho z nejvýše postavených představitelů České republiky, který je předsedou vlády řídící výkonnou moc ve státě.

VVO7: Informovala vybraná média o reakcích Evropské unie a jejích lídrů na šíření koronaviru a krocích, které v souvislosti s ní činila, rovnoměrně po celé sledované období?

- **H7:** Média budou o tématu spravovat na počátku sledovaného období v menší míře než v polovině a na konci sledovaného období.

Předpokládám, že oba deníky budou o reakcích EU v souvislosti s koronavirem informovat zpočátku méně a to kvůli zpožděné reakci EU na pandemii.

VVO8: Kterí autoři zkoumaných periodik se k tématu nejčastěji vyjadřují?

- **H8:** Texty bude zpracovávat úzký okruh autorů, kteří se tématu opakovaně věnují.

Dle předpokladů se k tématu bude vyjadřovat úzký okruh autorů, již se tématem EU zabývají.

VVO9: Jsou analyzované články ve vybraných médiích více zpravodajské nebo publicistické?

- **H9:** Analyzované články v obou denících budou více zpravodajského charakteru.

Předpokládám, že články v obou médiích budou mít více povahu zpravodajskou, protože hlavním cílem bude informovat čtenáře o reakcích EU na pandemii koronaviru SARS-CoV-2.

3.4. Výzkumný vzorek analýzy

Jako výzkumný vzorek jsem pro mou kvantitativní obsahovou analýzu zvolila články v celostátních denících Mladá fronta DNES a Právo z období 1.3. – 30.4. 2020. Sledovaným obdobím jsem určila měsíce březen a duben minulého roku, přesněji od 1. března do 30. dubna 2020, které jsem vybrala na základě skutečného rozšíření koronaviru SARS-CoV-2 do celé Evropy, z čehož posléze propukla globální pandemie.

3.4.1. Mladá fronta DNES

Mladá fronta DNES (MF DNES) jsou tištěné noviny s denní periodicitou a celostátním dosahem. Vydávány jsou šest dní v týdnu s výjimkou neděle ve 14 mutacích podle jednotlivých krajů. Šéfredaktorem se v roce 2014 stal Jaroslav Plesl. MF DNES obsahuje rubriky Z domova, Ze světa, Ekonomika, Kultura, Sport, Publicistika, Názory a Komentáře. Ke každému vydání je navíc zdarma časopis patřící pod Mladou frontu, např. Ona DNES, Auto DNES nebo Doma DNES. Periodikum vlastnický patří pod vydavatelství společnosti MAFRA, a.s., kterou v roce 2013 koupila firma AGROFERT, a.s., jejímž vlastníkem jsou svěřenské fondy, jejichž

beneficientem je premiér ČR Andrej Babiš. MAFRA provozuje také internetový web iDNES.cz, s nímž MF DNES úzce spolupracuje.¹⁶

3.4.2. Právo

Právo je český deník s celostátním dosahem, který vychází každý den, kromě neděle. Šéfredaktorem deníku je Zdeněk Porybný. Jeho součástí jsou rubriky Hlavní stránka, Zpravodajství, Trhy a ekonomika, Kultura, Sport, Kronika dne, Komentáře, Ze zahraničí, Regionální zpravodajství, Finance, Zdraví, Sudoku, Počasí, Rozhovor, Publicistika. Ke každému vydání je navíc příloha zdarma. Právo vlastnický patří pod vydavatelství Borgis, a.s., jejímž většinovým majitelem je Zdeněk Porybný. Společně s webem Seznam.cz provozuje Borgis, a.s. internetové portály Novinky.cz, Sport.cz a Super.cz.¹⁷

3.5. Výzkumné jednotky analýzy

Výzkumnou jednotkou mé analýzy je článek deníku Mladá fronta DNES nebo deníku Právo publikovaný ve sledovaném období. Články jsem vyhledávala v databázi Anopress, která je spravována společností Anopress IT, a.s. Přístup do databáze mají všichni studenti a pracovníci Univerzity Palackého v Olomouci přes přihlášení v univerzitní knihovně. S přechodem na distanční výuku kvůli zde rozebírané pandemii koronaviru však byl umožněn přístup do databáze prostřednictvím vzdáleného přístupu VPN, čehož jsem využívala i já při své analýze.

Vyhledávání v této databázi je poměrně snadné. Prvně jsem si nastavila filtry vyhledávání, kde jsem přes kolonku „Zdroje“ a poté „Celostátní“ vybrala Mladou frontu DNES a Právo. Následně jsem si zvolila období 1.3. 2020 – 30.4. 2020 a nakonec vypsala klíčová slova do vyhledávače. Původně jsem chtěla jako klíčová slova použít „Evropská unie“ a „koronavirus“ a jejich další slova příbuzná, ale jelikož bylo článků příliš a jejich výběr by mi zabral dlouhou dobu, rozhodla jsem se, že slovo „koronavirus“ a jeho slova příbuzná vypustím. Hledala jsem tedy pouze na základě klíčových slov „EU, Evropská unie, Evropská komise, Evropský parlament a Brusel“, přičemž jsem až po přečtení článků rozhodla, zdali se týká

¹⁶ Deník DNES - předplatné | Periodik.cz. [online]. Copyright © 2001 [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.periodik.cz/predplatne/casopis.php?akce=titul&titul=3650>

¹⁷ Tamtéž.

koronaviru nebo ne. Ve většině článků samotná slova „koronavirus, koronavir, Covid-19, pandemie nebo epidemie“ byla, avšak u některých zejména publicistických článků tato slova byla pouze naznačena a situace týkající se koronavirové pandemie vyplývala z textu. Při třídění článků jsem se orientovala, zda Evropská unie v konkrétním článku vystupuje jako právní subjekt, přičemž takové články zařazeny byly. Naopak články, které pouze zmiňovaly geografickou příslušnost zemí k EU byly vyřazeny.

Na základě výše uvedených filtrů jsem do své analýzy zařadila 128 článků, které jsem podle kódovací knihy zapisovala do kódovacího archu.

3.6. Kvantifikace proměnných

K identifikaci článku jsem použila následující údaje:

- 1) **Číslo článku** – pořadové číslo článku, na jehož základě byl kódován; tyto čísla se článkům přidělovala podle data vydání, a to od nejstaršího po nejnovější;
- 2) **Název** – titulek článku.

Během kódování jsem sledovala následující proměnné:

- 1) **Zdroj** – články byly vybírány z deníků Mladá fronta DNES a Právo;
- 2) **Datum** – den, měsíc a rok, kdy byl článek v daném periodiku publikován;
- 3) **Rozsah článku** – počet znaků článku, včetně mezer; do rozsahu neřadíme titulek; řadíme do něj perex, samotný text článku, mezititulky, popisky fotografií a infoboxy, odkazy na pokračování na další straně;
- 4) **Autor článku** – autor příslušného článku je v Anopressu uveden v tabulce pod samotným příspěvkem; někteří autoři, zejména u deníku Právo, zde mají uvedenou pouze zkratku autora, nikoli celé jméno jako většina autorů¹⁸;
- 5) **Oblast**
 - a) Zpravodajství,
 - b) Publicistika;
- 6) **Tonalita** – u zpravodajských článků se řídím podle průměru pozitivita/negativita citací, tedy tonalita každé citace je měřena zvlášť a následně je u všech citací v jednom článku zprůměrována a takto stanovena, pokud zde žádná citace není, označuji článek jako

¹⁸ Po kontaktování redakce deníku Právo mi bylo sděleno, že zkratky autorů nikomu nesdělují.

neutrální; naopak publicistický článek beru vždy jako jednu velkou promluvu, u které následně hodnotím rovněž průměr pozitivita/negativita:

- a) Negativní
 - b) Neutrální
 - c) Pozitivní;
- 7) **Mluvčí – EU – obor** – mluvčím se stává daná osoba tehdy, vyjádří-li svůj názor v podobě přímé řeči (citace); zde zařazuji mluvčí na úrovni Evropské unie podle profese;
 - 8) **Mluvčí – EU – jméno** – zde řadím mluvčí na úrovni Evropské unie podle křestního jména a příjmení, tato kategorie je propojená s výše uvedenou kategorií „Mluvčí – EU – obor“;
 - 9) **Mluvčí – ČR – obor** – do této kategorie řadím mluvčí na úrovni České republiky podle profese;
 - 10) **Mluvčí – ČR – jméno** – tato kategorie je propojená s výše zmíněnou kategorií „Mluvčí – ČR – obor“, zařazuji zde mluvčí na úrovni České republiky dle křestního jména a příjmení.

3.7. Možné nedostatky analýzy

Zvolení metody kvantitativní obsahové analýzy s sebou nese i řadu možných problémů, které se mohou v samotné analýze následně promítnout. Jedním z takových problémů může být například kodérská reliabilita, při níž se do analýzy promítá způsob lidského čtení textu. Kodérská reliabilita „slouží k posouzení přesnosti připraveného kodérského klíče (stanovení proměnných, jejich oboru hodnot a operacionálních definic)“. Neprojevuje se u charakteristik textu jako například datum vydání nebo počet slov. Za chyby u těchto proměnných může většinou nepozornost, únava nebo nedbalost kodérů. (Sedláková, 2014, s. 319-321) Těmto problémům jsem se snažila vyhnout sestavením kódovací knihy a co nejpřesnějším definováním proměnných.

4. ANALYTICKÁ ČÁST

V samotné analýze mé bakalářské diplomové práce jsem zjišťovala počet článků, které se věnovaly tématu Evropské unie a pandemie koronaviru SARS-CoV-2 ve zkoumaných denících MF DNES a Právo během sledovaného období, tedy od 1. března do 30. dubna 2020. Dále jsem do analýzy zahrnula průměrný a celkový rozsah článků, jež jsem sledovala podle počtu znaků včetně mezer. Zaměřila jsem se také na autory či samotnou oblast, ve které jsem analyzované články dělila na zpravodajství nebo publicistiku.

Součástí analýzy bylo rovněž zkoumání tonality článků, již jsem určovala na základě samostatných citací (promluv mluvčích) u zpravodajství, přičemž u publicistiky jsem se řídila celkovým vyzněním článku, který jsem následně zařadila do jedné z předem stanovených hodnot (negativní, neutrální, pozitivní). Značnou část mé práce jsem věnovala mluvčím Evropské unie a mluvčím České republiky, které jsem dělila dle oboru a jména.

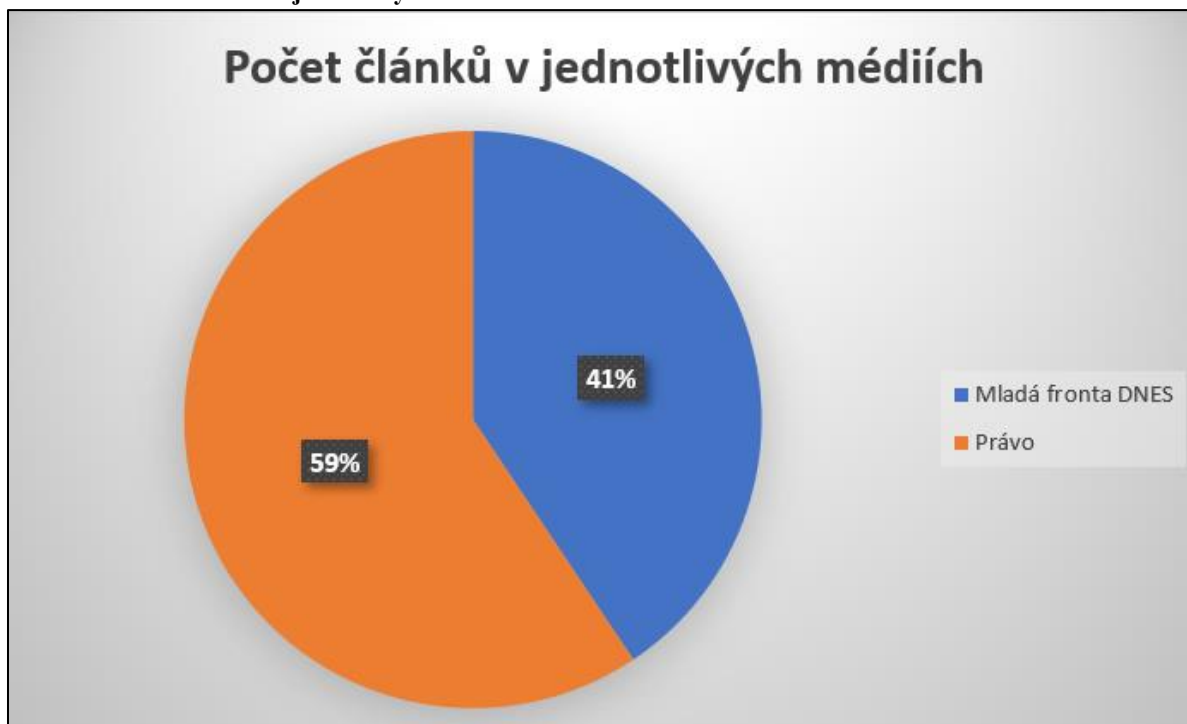
4.1. Prostor věnovaný Evropské unii a koronaviru SARS-CoV-2

4.1.1. Počet článků

Prostor, který vybraná periodika MF DNES a Právo poskytla tématu EU a pandemie koronaviru SARS-CoV-2 za sledované období 1. března až 30. dubna 2020, jsem zkoumala pomocí počtu článků a jejich znaků včetně mezer, přičemž celkový počet článků, které jsem do své analýzy zahrnula činí 128.

Z tohoto počtu pak v deníku Mladá fronta DNES vyšlo 52 článků, tedy 41 % všech článků. Naopak deník Právo jich publikoval o 24 více, přesněji tedy 76 článků celkově 59 % všech článků, což lze vyčíst z grafu č. 1 (viz níže).

Graf č. 1: Počet článků v jednotlivých médiích.

Zatímco na dalším grafu č. 2 jde vidět, ve kterých dnech články o EU a koronaviru vycházely v denících MF DNES a Právo nejčastěji.

Graf č. 2: Počet článků v jednotlivých dnech.

Sledované období jsem si rozdělila do tří částí na začátek (1. – 20. března), střed (21. března – 10. dubna) a závěr (11. – 30. dubna) období. V první části vyšlo celkem 49 článků, ve

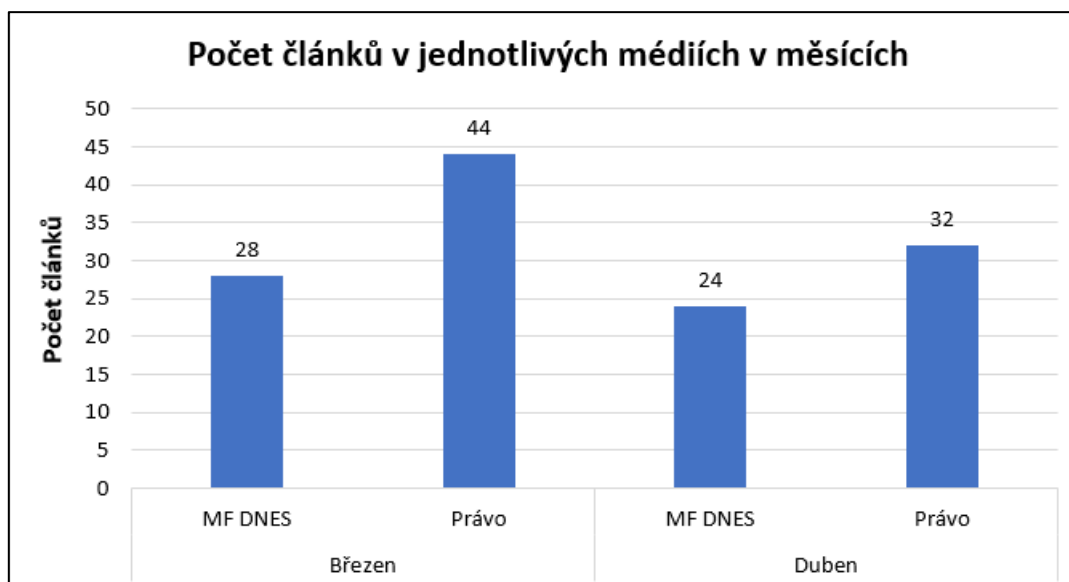
druhé části pak bylo vydáno 44 článků a ve třetí části pouze 35 článků. Nejčastěji však vycházely články v období od 13. března do 26. března, přičemž v této době vycházelo každý den 2 a více článků, konkrétně za toto časové rozmezí vyšlo 46 článků, což je cca 36 % všech 128 analyzovaných článků.

Z těchto dat lze předpokládat, že se EU v této době začala více věnovat pandemii koronaviru SARS-CoV-2. Z grafu č. 2 rovněž vyplývá, že v měsíci březnu ve dnech 1. března, 2. března, 4. března, 8. března, 15. března, 22. března, 29. března a v měsíci dubnu ve dnech 2. dubna, 5. dubna, 10. dubna, 12. dubna, 13. dubna, 16. dubna, 19. dubna, 26. dubna a 29. dubna nevyšel ani jeden článek, jenž by se zkoumanému tématu věnoval.

Nejvíce článků, tedy celkem 6, vyšlo v jediný den a to 18. března. Nejméně článků, tedy pouze 1, bylo publikováno ve dnech 7. března, 9. března, 12. března, 27. března, 28. března, 8. dubna, 21. dubna, 22. dubna, 25. dubna a 27. dubna.

Následující graf ilustruje, že nejčastěji vycházely články v období měsíce března, kdy jich bylo publikováno celkem 72, což je více než polovina všech analyzovaných článků, přesněji cca 56 %.

Graf č. 3: Počet článků v jednotlivých médiích v měsících.

V březnu se tématu Evropské unie a pandemie covidu-19 ve větší míře věnoval deník Právo, který publikoval 44 článků, tedy o 16 více než MF DNES. Za měsíc duben vyšlo celkem 56 článků oproti březnu je to cca 12 % méně. Více o zkoumaném tématu psal opět deník Právo,

jenž vydal 32 článků, přičemž MF DNES publikovala 24 článků. Rozdíl v počtu článků mezi jednotlivými periodiky v tomto měsíci je 8 článků.

V souvislosti s počtem článků bych zde ráda zmínila krátkou poznámku týkající se titulků analyzovaných článků, ač jsem tuto proměnnou nezkoumala. Ze změřených údajů lze říct, že titulky článků byly ve většině případů nové a originální, pouze 2 ve dvou případech se titulky opakovaly; šlo o situace, kdy titulek článku byl nahrazen názvem rubriky, v rámci níž vycházel. Jednalo se o rubriku Krátce, jež se objevila 2x a rovněž o rubriku Stručně ze světa, která se tématu EU a koronaviru věnovala 3x (viz příloha – kódovací kniha).

4.1.2. Rozsah článků

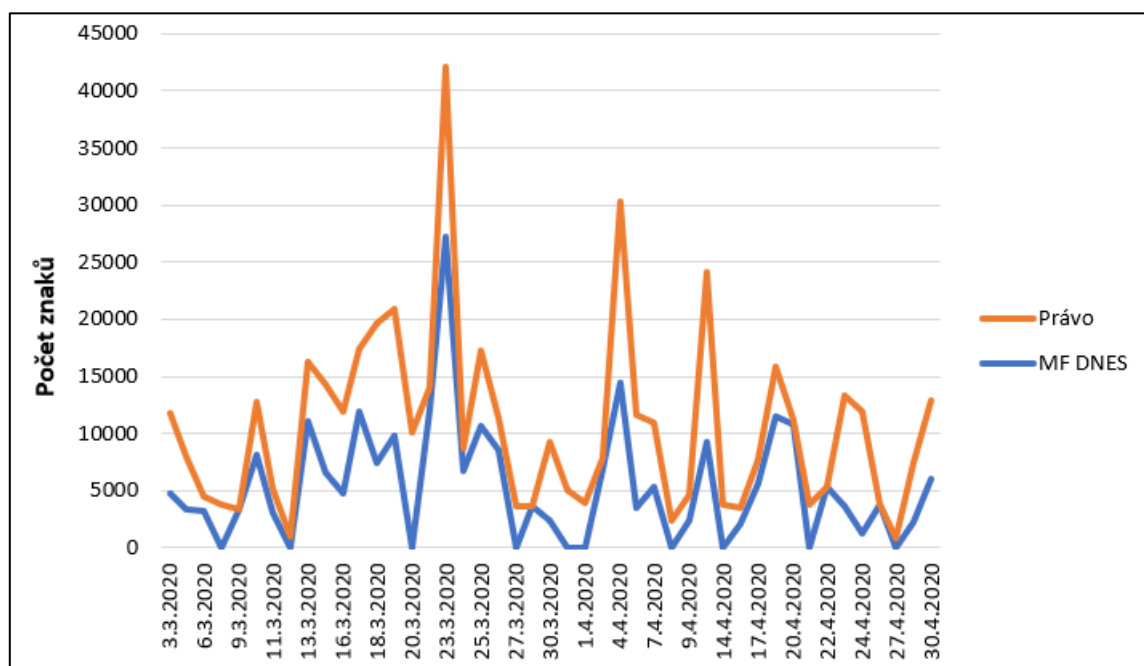
Průměrná délka analyzovaného článku je 3691 znaků včetně mezer – ta se ale v jednotlivých médiích se značně lišila, jelikož v deníku Právo je průměrná délka 3022 znaků včetně mezer, ovšem v Mladé frontě DNES je průměrná délka článku 4668 znaků včetně mezer, což je o 1646 znaků více než v Právu, tudíž je zde vidět značný rozdíl rozsahu v analyzovaných médiích.

Tabulka č. 1: Průměrný rozsah článků.

Analyzovaná média	Průměrný rozsah článků (ve znacích včetně mezer)
Mladá fronta DNES	4668,096154
Právo	3022,697368
Celkový průměr článků	3691,140625

Celkový počet znaků v člancích v analyzovaných denících MF DNES a Právo za sledované období lze vidět na grafu č. 4 (viz dále). Z grafu je patrné, že oba deníky z počátku o EU a koronaviru nepsaly obsáhlé články. Větší změna přišla v období od 13. do 26. března, kdy se EU začala více vyjadřovat k pandemii koronaviru SARS-CoV-2, jak jsem již uváděla v podkapitole 4.1.1 *Počet článků* u grafu č. 2, přičemž je tento údaj spojený i s nárůstem počtu vydávaných článků.

Graf č. 4: Celkový počet znaků v článcích ve zkoumaných denících na časové ose.

Lze tedy říci, že se zvýšením počtu článků v této době vycházely i více obsáhlejší články. Dále obě křivky na grafu značí pokles oproti již zmiňovanému období 13. – 26. 3.2020. Více o rozsahu článků v MF DNES a Právu popíšu v samotných odstavcích o zkoumaných periodikách níže.

Tabulka č. 2: Celkový rozsah článků.

Analyzovaná média	Rozsah článků (ve znacích včetně mezer)
Mladá fronta DNES	242 741
Právo	229 725
Celkový rozsah článků	472 466

MF DNES

Celkem bylo v deníku Mladá fronta DNES v časovém rozmezí od 1. března do 30. dubna 2020 publikováno 52 článků věnujících se tématu EU a koronaviru. Celkový rozsah těchto článků činil 242 741 znaků včetně mezer, což je v průměru 4668 znaků na jeden článek. Nejdelším článek byl ze dne 23. března 2020 *Bud' me odvážní a virus porazíme*, který měl 20988

znaků. Za nejkratší článek můžeme označit ze dne 19. března 2020 *Skicář Václava Teichmanna*, jenž obsahoval pouze 382 znaků.

Právo

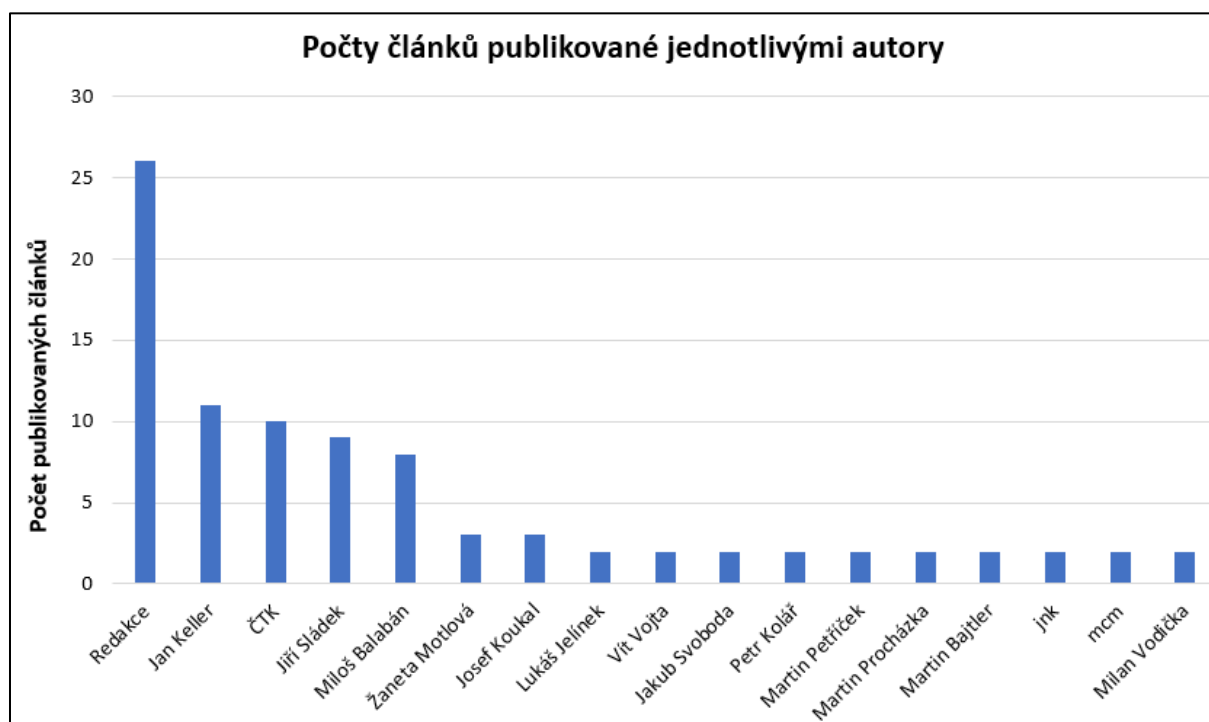
V deníku Právo vyšlo za období od 1. března do 30. dubna 2020 76 článků, které se týkaly zkoumaného tématu EU a koronavirus. Celkový rozsah těchto článků byl 229 725 znaků včetně mezer, v průměru to vychází 3022 znaků na jeden článek. Za nejdelší článek můžeme označit ze dne 4. dubna 2020 *Babiš: K normálu se můžeme vracet už před Velikonocemi. Pokud to půjde*, jenž měl 15 855 znaků. Naopak nejkratším článkem byl ze dne 17. března 2020 *EK dá více než miliardu eur*, který měl pouze 247 znaků.

4.2. Autoři článků

V následující podkapitole se budu věnovat autorům analyzovaných článků. Zaměřím se na počty článků, jež jednotliví autoři publikovali, a také uvedu, kteří autoři vydali ve sledovaném období nejvíce článků o zkoumaném tématu.

Ráda bych zde zmínila, že v grafu č. 5 (viz níže) jsou autoři označeni dvojím způsobem, a to křestním jménem a příjmením nebo zkratkou, pod kterou publikovali v daném periodiku. Původním záměrem bylo všechna jména sjednotit na tvar „křestní jméno a příjmení“, avšak po kontaktování redakce deníku Právo, kde je autorství článků ve většině článků označeno právě zkratkou, mi bylo sděleno, že informace o tom, co jednotlivé zkratky autorů znamenají a komu patří, redakce neposkytuje. Tudíž jsem musela operovat s oběma variantami.

Graf č. 5: Počty článků publikované jednotlivými autory.

Celkem o tématu EU a koronavirus napsalo 54 autorů. V grafu jsou ovšem zobrazeni jen ti autoři, kteří publikovali 2 a více článků. Všech zbývajících 37 autorů, kteří v grafu uvedeni nejsou, publikovali shodně po jednom článku.

Z výše uvedeného grafu lze vyčíst, že nejvíce článků (celkově 26) publikovaly redakce analyzovaných deníků MF DNES a Právo. Redakci daného média jsem jako autora článku označila v případě, když bylo v tabulce v databázi Anopress uvedeno 2 a více autorů.

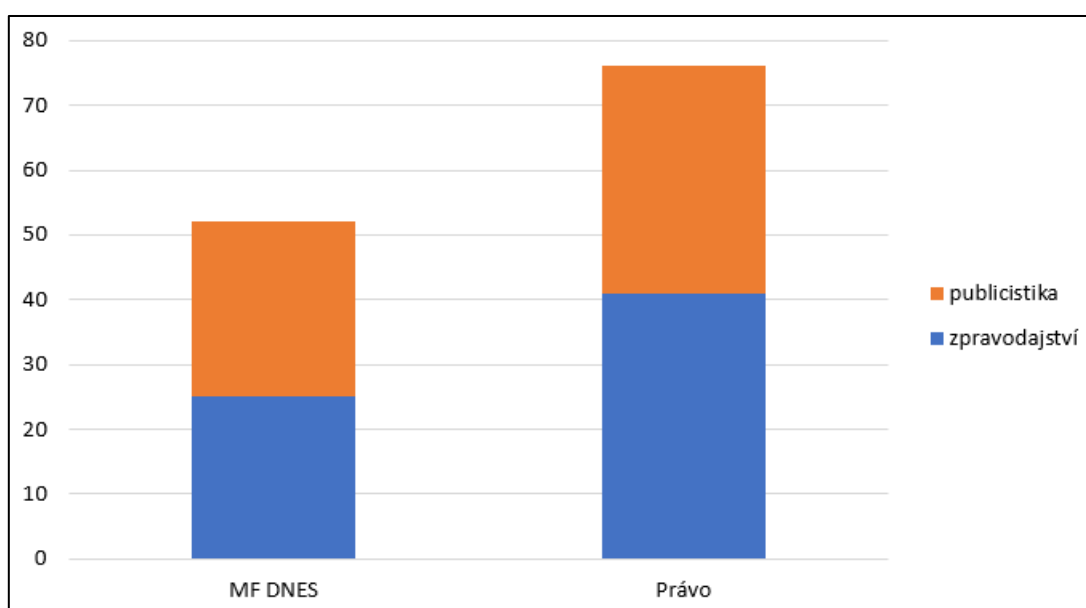
Druhý nejvyšší počet článků patří Janu Kellerovi z deníku Právo, jenž publikoval celkem 11 článků. Třetí pomyslnou příčku obsadila zpravodajská agentura Česká tisková kancelář (ČTK), která publikovala prostřednictvím deníku MF DNES nebo deníku Právo 10 článků. Po 9 článcích vydal redaktor MF DNES Jiří Sládek. O jeden článek méně, tedy 8 celkově, publikoval sociolog Miloš Balabán, jenž píše pro deník Právo. Po 3 článcích napsali autoři Žaneta Motlová (MF DNES) a Josef Koukal (Právo). Ostatní autoři, kteří nebyli výše zmíněni a jsou zaznamenáni v grafu vydali všichni po 2 článcích.

4.3. Oblast článků

Na níže uvedeném grafu lze vidět porovnání počtu zpravodajských a publicistických článků v denících Mladá fronta DNES a Právo.

Celkový počet zpravodajských článků z obou analyzovaných médií činí 66, naproti tomu publicistických článků vyšlo o 4 méně, tedy 62. Jak jsem již uvedla v podkapitole 4.1.1 *Počet článků*, MF DNES vydala 52 článků za zkoumané období 1. března až 30. dubna 2020, přičemž Právo publikovalo článků 76. Správnost těchto údajů je možné si ověřit i na grafu č. 5, jehož dva sloupce dosahují přesně těchto hodnot.

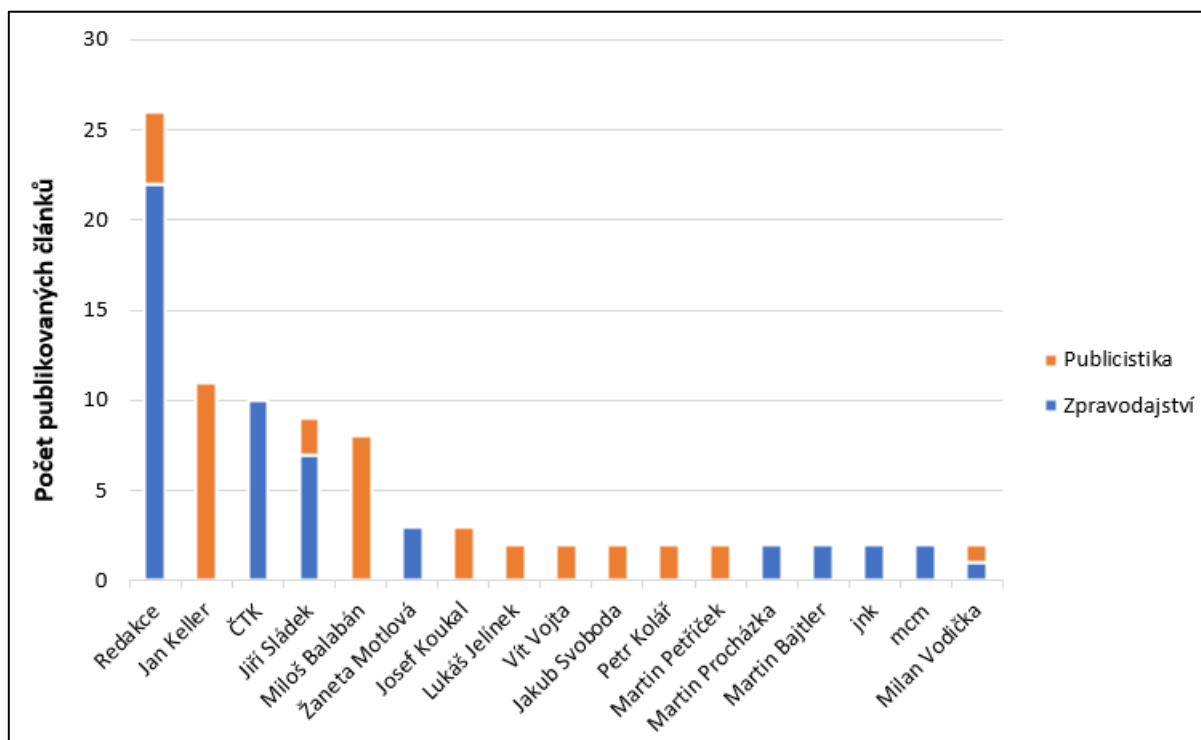
Graf č. 6: Porovnání počtu zpravodajských a publicistických článků ve zkoumaných denících.

Mladá fronta DNES vydala z 52 článků celkem 25 zpravodajských článků a 27 publicistických. Deník Právo vydal ze 76 článků 41 zpravodajských a 35 publicistických. Lze tedy tvrdit, že počet článků z obou oblastí je téměř vyvážený, avšak lehce převažují články zpravodajské.

Následující graf č. 7 prezentuje, kolik zpravodajských, a naopak kolik publicistických článků publikovali autoři, kteří napsali 2 a více článků o zkoumaném tématu.

Graf č. 7: Porovnání počtu zpravodajských a publicistických článků u vybraných autorů.

Jak bylo možné předpokládat, tak ČTK vydávala pouze zpravodajské články, čímž jsem si ověřila správnost dat při zapisování do kódovacího archu. Redakce obou periodik publikovaly 26 článků, z toho 22 zpravodajských a zbývající 4 publicistické články. Autor s druhým největším počtem publikovaných článků Jan Keller psal pouze články publicistického charakteru.

Redaktor Jiří Sládek z deníku MF DNES psal převážně zpravodajské články, celkem 7, naproti tomu články publicistického charakteru vydal pouze 2. Sociolog Miloš Balabán píšící pro deník Právo se stejně jako Jan Keller věnoval pouze publicistice. Výhradně zpravodajské články psali autoři z deníku MF DNES Žaneta Motlová a Martin Bajtler, rovněž také autoři z deníku Právo Martin Procházka a autoři pod zkratkami jnk a mcm. Na publicistiku se zaměřovali autoři z deníku MF DNES Vít Vojta, Petr Kolář, Martin Petříček a z deníku Právo Josef Koukal, Lukáš Jelínek a Jakub Svoboda.

4.4. Tonalita článků

Z provedené analýzy vyplynulo, že MF DNES informovala o Evropské unii v souvislosti s pandemií koronaviru SARS-CoV-2 ve 20 článcích negativně. O 2 články méně, tedy 18 článků, publikovala s neutrální tonalitou a 14 článků bylo pozitivních. Z tohoto zjištění lze vyvodit závěr, že deník MF DNES o sledovaném tématu informoval převážně negativně.

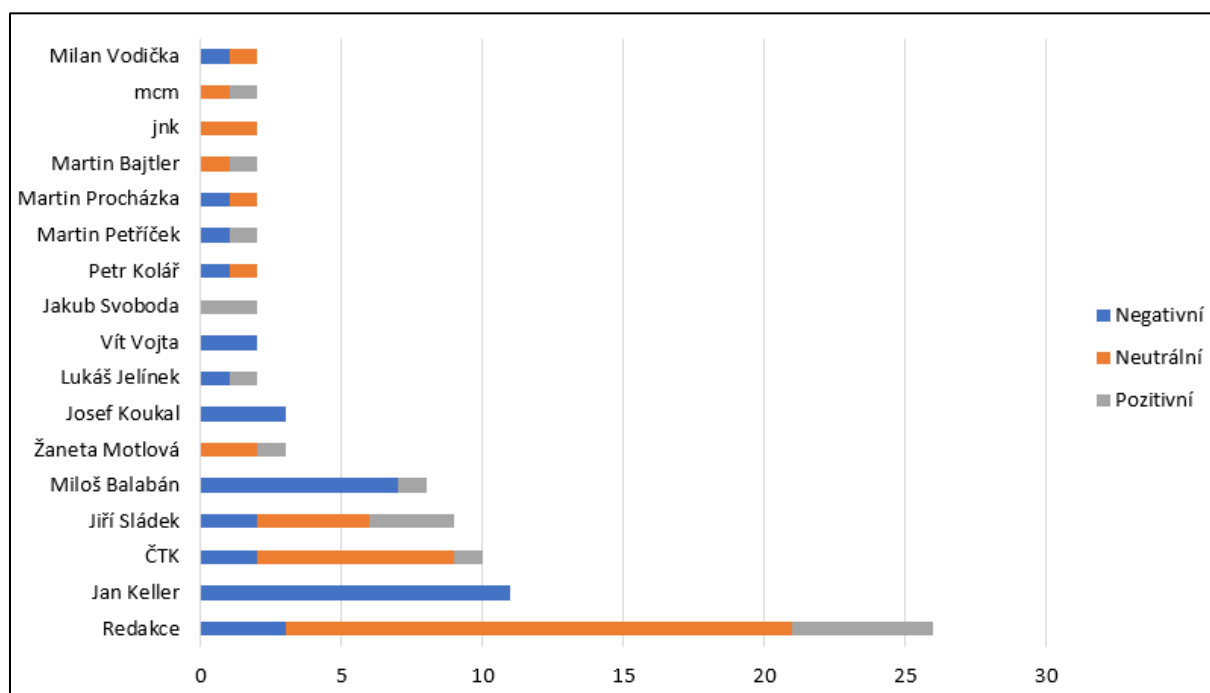
Naopak v deníku Právo vyšlo z 76 publikovaných článků nejvíce článků v neutrálním zabarvení, celkem 33. Negativní tonalitu mělo 29 článků a o 15 méně článků, tedy 14, bylo rovněž jako u deníku MF DNES pozitivních. Právo tedy o tématu informovalo převážně neutrálně.

Tabulka č. 3: Tonalita.

Analyzovaná média	Negativní články	Neutrální články	Pozitivní články	Celkový počet článků
MF DNES	20	18	14	52
Právo	29	33	14	76
Celkový součet článků	49	51	28	128

Podle celkových dat bylo 51 článků ze všech analyzovaných 128 neutrálních. Lze tedy říci, že o tématu bylo informováno převážně neutrálně. Ovšem ze zbývajících 77 článků je jich 49 negativních a pouze 28 pozitivních. Vzhledem k tomu, že součet zbývajících článků (77) je větší než polovina všech analyzovaných článků (128), je možné říci, že z hlediska pozitivita versus negativita převažují negativní články.

Graf č. 8: Autoři a tonalita jejich článků.

Z dat grafu č. 8 lze vypočítat, jaké články s ohledem na tonalitu publikovali vybraní autoři. Do tohoto grafu jsem zařadila stejně jako v předchozích grafech č. 5 a č. 7 pouze ty autory, kteří vydali 2 a více článků za sledované období.

Redakce deníků MF DNES a Právo vydaly dohromady 26 článků, z nichž byly 3 negativní, 5 pozitivních a 18 neutrálních, což je více než polovina všech článků, které redakce za sledované období vydaly, tudíž lze tvrdit, že tonalita článků redakcí MF DNES a Právo byla převážně neutrální. Redaktoři deníku Právo Jan Keller (11 článků) a Josef Koukal (3 články) publikovali články pouze s negativní tonalitou, stejně tak i Vít Vojta z MF DNES, jehož 2 články byly rovněž negativní. Naopak Jakub Svoboda z deníku Právo vydal oba dva své články s pozitivní tonalitou. Dále autor pod zkratkou jnk z deníku Právo vydal s neutrální tonalitou oba dva své články.

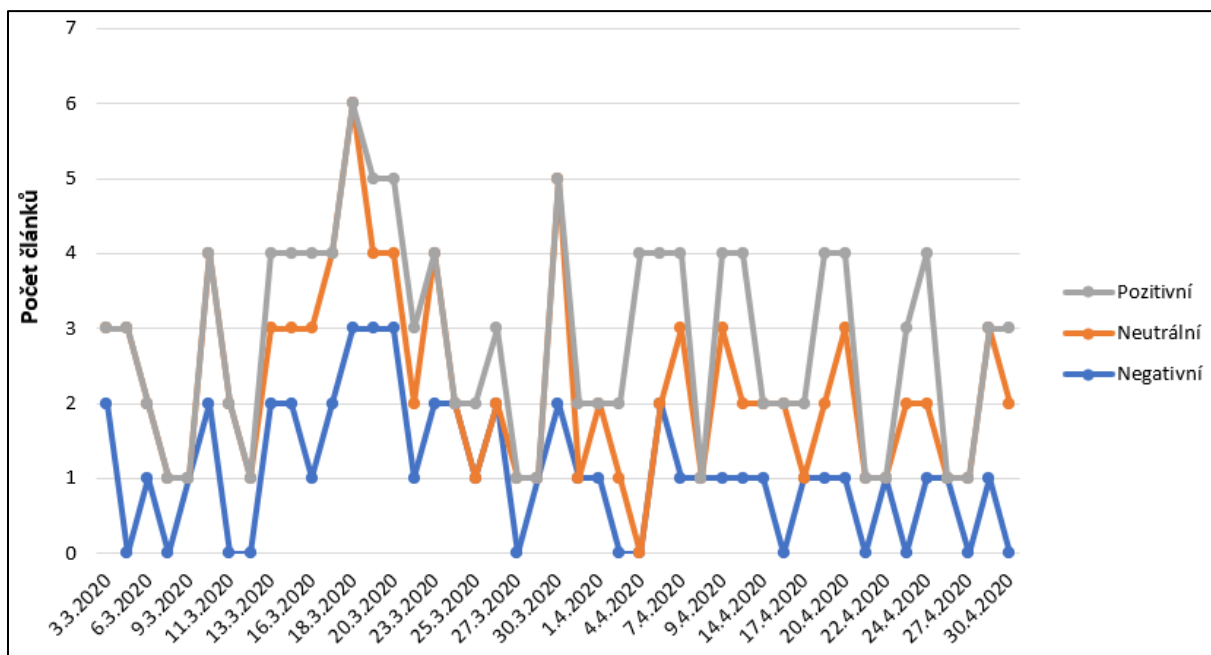
U článků z ČTK by se dalo předpokládat, že budou všechny neutrálního vyznění, ovšem na základě mnou určené tonality citací jsou 2 z nich negativní a 1 pozitivní, zbývajících 7 má pak neutrální tonalitu.

Redaktor deníku MF DNES Jiří Sládek ze svých 9 článků publikoval 2 negativní články, 4 neutrální a 3 pozitivní. Sociolog Miloš Balabán, jenž píše pro deník Právo ze svých 8 článků napsal 7 negativních a pouze 1 pozitivní, tudíž se u něj dá říct, že informoval o zkoumaném tématu většinou negativně. Žaneta Motlová z MF DNES vydala celkem 3 články o tématu EU

a koronavirus, přičemž 2 z nich byly neutrální a 1 pozitivní. Autoři Lukáš Jelínek a Martin Petříček publikovali oba 1 negativní a 1 pozitivní článek.

Jeden negativní a druhý neutrální článek vydali autoři Petr Kolář, Martin Procházka a Milan Vodička. Redaktor Martin Bajtler a autor pod zkratkou mcm napsali oba po dvou článcích, přičemž jeden z nich měl neutrální tonalitu a druhý tonalitu pozitivní.

Graf č. 9: Tonalita článků na časové ose.

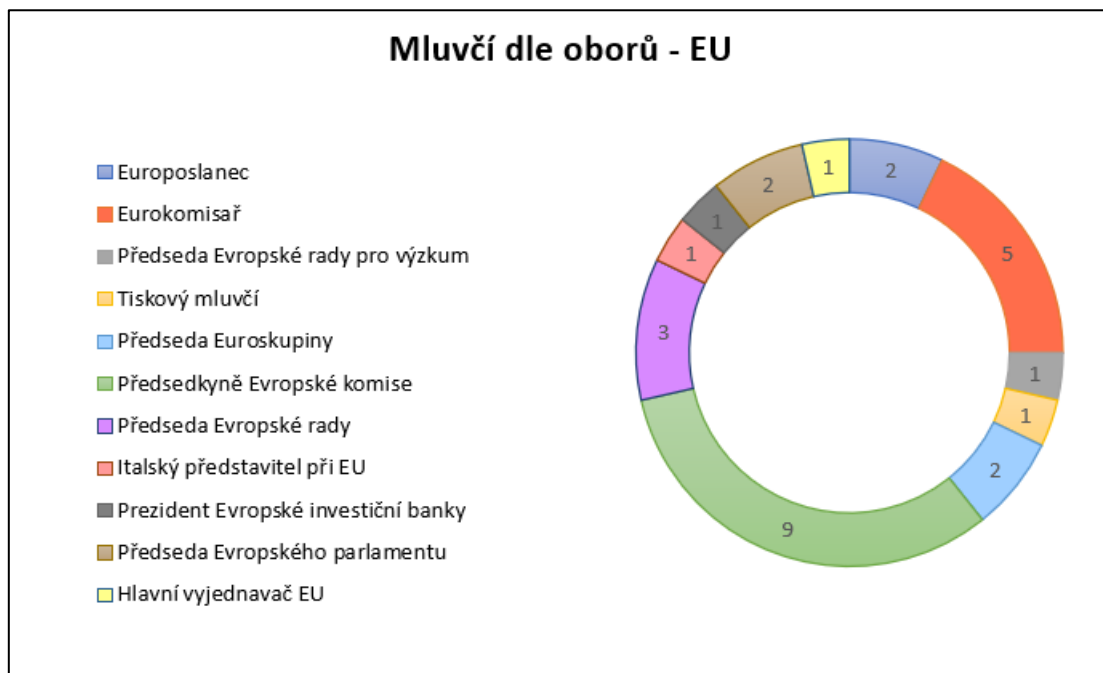
Na grafu č. 9 bych chtěla ukázat, jak se během dnů měnila tonalita článků v časovém rozmezí 1. března až 30. dubna 2020. Na počátku sledovaného období je možné si všimnout, že články vycházely buď s negativní tonalitou, anebo s pozitivní tonalitou. Neutrální tonalita se objevila až od 13. března 2020, kdy se sama EU prostřednictvím svých zástupců začala více veřejně vyjadřovat k pandemii koronaviru SARS-CoV-2.

4.5. Mluvčí dle oborů

4.5.1. Mluvčí dle oborů – EU

Na následujícím grafu je možné vidět, jací mluvčí na úrovni EU dle oborů se k tématu EU a pandemie covidu-19 během sledovaného období nejčastěji vyjadřovali. Na levé straně vedle grafu lze vidět legendu, v níž jsou zaznamenány všechny sledované obory na úrovni Evropské unie.

Graf č. 10: Mluvčí dle oborů – EU.

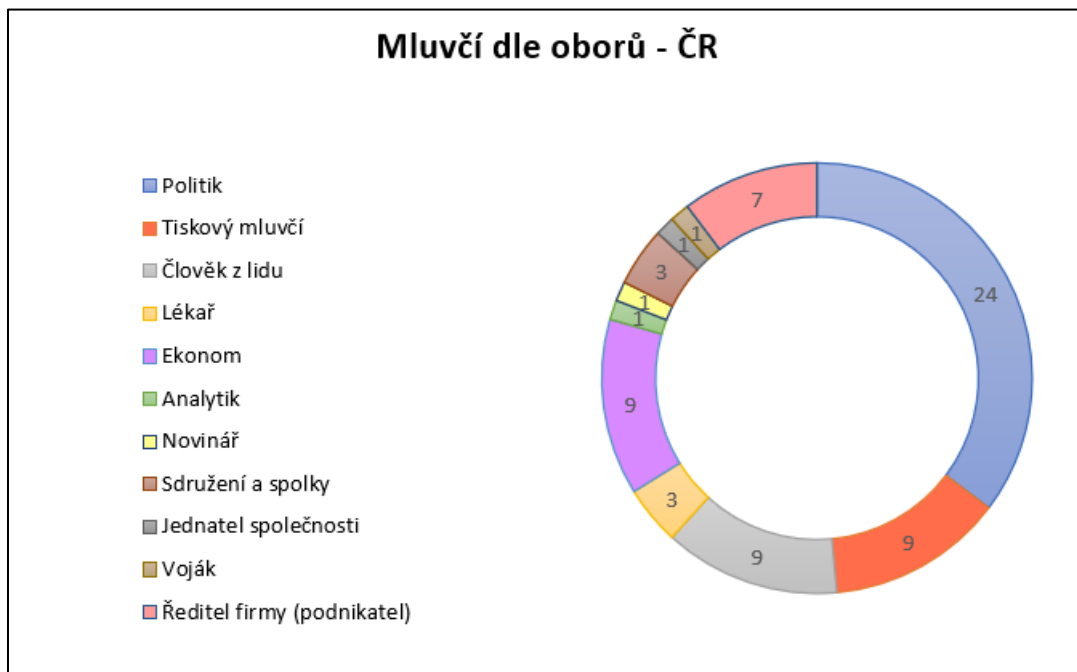

Graf ukazuje, že celkového počtu promluv z evropské úrovně bylo 28, přičemž nejčastěji se ke zkoumanému tématu vyjadřovala předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová, jež má 9 promluv. Následuje s 5 promluvami obor Eurokomisař. Celkem 3x se ke zkoumanému tématu vyjadřoval předseda Evropské rady Charles Michel.

Po 2 promluvách mají obory Předseda Euroskupiny a Předseda Evropského parlamentu David Sassoli a také obor Evroposlanec. Jedenkrát se k tématu vyjadřovaly obory Předseda Evropské rady pro výzkum Mauro Ferrari, Tiskový mluvčí EU, Italský představitel při EU, prezident Evropské investiční banky Werner Hoyer a hlavní vyjednávač EU Michel Barnier.

4.5.2. Mluvčí dle oborů – ČR

Graf č. 11: Mluvčí dle oborů – ČR.

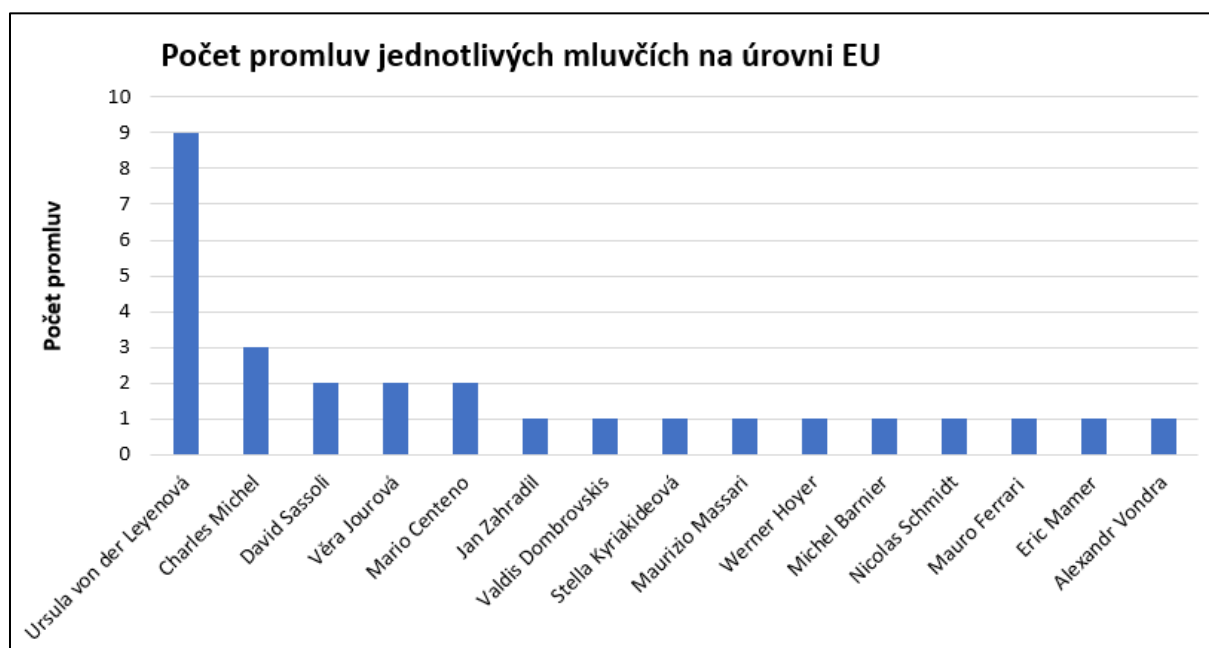
Z celkových 68 promluv tvoří cca 36 % promluvy politiků. Hned na první pohled je patrná převaha 24 promluv, které náleží k oboru Politik, tudíž lze říci, že se nejčastěji vyjadřovali politici, protože ti postup proti pandemii řídili. Následovali po 9 promluvách tiskoví mluvčí, dále ekonomové, kteří komentovali ekonomické dopady a rovněž 9 promluv má i kategorie Člověk z lidu. Sedmkrát se vyjadřovali podnikatelé, jelikož na ně restriktce za účelem potlačení pandemie dopadaly nejvíce. Po 3 promluvách mají obory Lékař a Sdružení a spolky a pouze po 1 promluvě mají obory Analytik, Novinář, Voják a Jednatel společnosti.

4.6. Mluvčí dle jmen

4.6.1. Mluvčí dle jmen – EU

Na tomto místě se dále budu věnovat tomu, jací konkrétní mluvčí na úrovni EU nejčastěji promlouvali ke zkoumanému tématu EU a koronavirus.

Graf č. 12: Počet promluv jednotlivých mluvčích na úrovni EU.

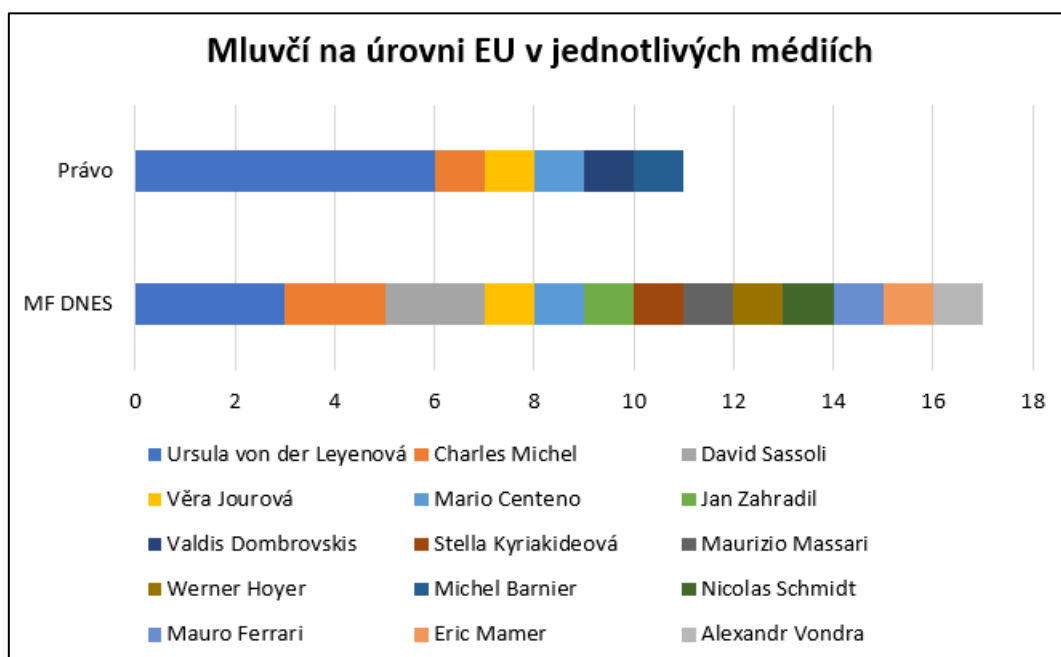
Z celkových 28 promluv se nejčastěji vyjadřovala předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová a to celkem 9x. Tříkrát promlouval předseda Evropské rady Charles Michel. Po 2 promluvách mají předseda Evropského parlamentu David Sassoli, eurokomisařka Věra Jourová a předseda Euroskupiny Mario Centeno.

Pouze 1x se ke zkoumanému tématu vyjadřovali eurokomisaři Valdis Dombrovskis, Nicolas Schmidt a eurokomisařka Stella Kyriakideová. Dále rovněž po 1 promluvě mají europoslanci Jan Zahradil a Alexandr Vondra, předseda Evropské rady pro výzkum Mauro Ferrari, tiskový mluvčí EU Eric Mamer, italský představitel při EU Maurizio Massari, prezident Evropské investiční banky Werner Hoyer a hlavní vyjednaváč EU Michel Barnier.

Mezi nejcitovanějšími mluvčími z Evropské unie byla, jak jsem již zmínila výše, s 9 promluvami Ursula von der Leyenová, která se ve článku *Bojí se viru a také fám* v deníku MF DNES ze dne 3. března 2020 vyjádřila následovně: „Riziko šíření nového koronaviru mezi obyvateli EU vzrostlo z mírného na vysoké,“ uvedla včera šéfka Evropské komise Ursula von der Leyenová.

Předseda Evropské rady Charles Michel se ke zkoumanému tématu vyjádřil celkem 3x, například v článku s pořadovým číslem 43 podle kódovací knihy *Evropská unie se začala probouzet* v deníku MF DNES ze dne 19. března 2020. „Chceme společně odvrátit tuto hrozbu,“ řekl předseda Evropské rady Charles Michel.

Graf č. 13: Mluvčí na úrovni EU v jednotlivých médiích.

Z dat grafu č. 13 lze odvodit, ve kterém ze zkoumaných deníků se mluvčí na úrovni EU k tématu EU a pandemie covidu-19 vyjadřovali nejčastěji.

Celkem 11 promluv, což je cca 40 % všech promluv, bylo použito v deníku Právo. Nejčastěji vyjadřovala předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová a to dohromady 6x, tedy více než polovina z jejích celkem 9 promluv. Po jedné promluvě v deníku Právo mají předseda Evropské rady Charles Michel, eurokomisařka Věra Jourová, předseda Euroskupiny Mario Centeno, eurokomisař Valdis Dombrovskis a hlavní vyjednávač EU Michel Barnier.

Naopak v deníku MF DNES se mluvčí na úrovni EU vyjadřovali celkem 17x, což je cca 60 % všech promluv. Nejčastěji se v MF DNES vyjadřovala rovněž jako v deníku Právo předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová, ale zde o poznání méně, přesněji o 3 méně. O 1 promluvu méně než von der Leyenová měli předseda Evropské rady Charles Michel a předseda Evropského parlamentu David Sassoli.

Po jedné promluvě pak měli Věra Jourová, Mario Centeno, Jan Zahradil, Stella Kyriakideová, Maurizio Massari, Werner Hoyer, Nicolas Schmidt, Mauro Ferrari, Eric Mamer a Alexandr Vondra.

4.6.2. Mluvčí dle jmen – ČR

Graf č. 14: Počet promluv jednotlivých mluvčích na úrovni ČR.

V grafu č. 14 je zaznamenanych 7 nejčastěji promlouvajících mluvčích na úrovni ČR a rozvrstvení jejich 17 promluv. Po 3 promluvách pronesli politici Zdeněk Hřib a Andrej Babiš a tisková mluvčí Vladimíra Dufková. Dvakrát se k tématu EU a koronavirus vyjádřili politici Pavel Vyhnánek, Jiří Pospíšil, Jan Hamáček a Karel Havlíček. Všichni ostatní mluvčí měli shodně pouze po jedné promluvě (dohromady 42 promluv).

Celkový počet všech promluv mluvčích na úrovni ČR je 59. Evropská unie naproti tomu měla daleko méně citovaných mluvčích - pouze 15 oproti 49 citovaným mluvčím na úrovni ČR. Stejně tak absolutní počet promluv z úrovně EU byl daleko nižší: 28 promluv reprezentantů z nadnárodní úrovně je značně nižší než 59 promluv mluvčích z České republiky.

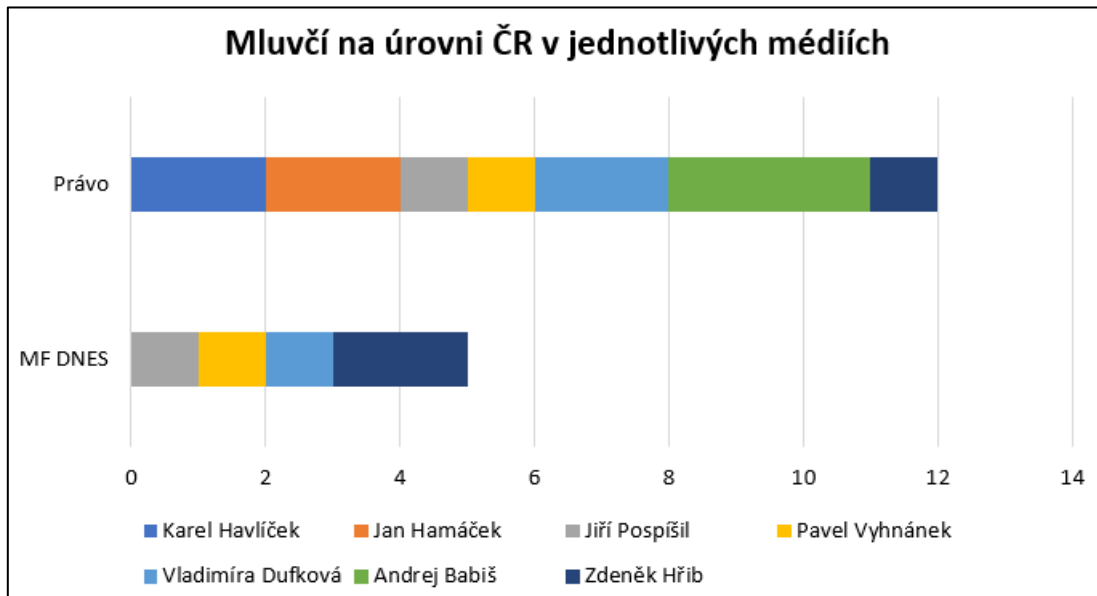
Na stejného mluvčího z České republiky se redaktoři obrátili maximálně 3x, naopak nejčastěji citovaný mluvčí na úrovni EU byl citován hned 9x. Druhý nejcitovanější mluvčí na úrovni EU dostal prostor v textech 3x, u mluvčích na úrovni ČR to bylo pouze 2x.

Mezi nejcitovanějšími mluvčími z České republiky se objevil Zdeněk Hřib, jenž v článku s pořadovým číslem 86 *Podnikatele Praha podpoří půlmiliardou* v deníku Právo ze dne 7.dubna 2020 popisoval podporu pražských podnikatelů v době pandemie koronaviru z evropských dotací. „*Jedná se dohromady o více než 500 milionů korun a použijeme je pro pražské podniky,*“ uvedl primátor Zdeněk Hřib (piráti).

Rovněž se svými třemi promluvami zařadil mezi nejcitovanější mluvčí ČR Andrej Babiš. Například v článku s pořadovým číslem 4 *Lety z Milána, Benátek, Boloně a Koreje od*

čtvrťka zastaveny v deníku Právo ze dne 3. března 2020 se vyjadřoval k omezení leteckého provozu bez souhlasu EU z určitých zemí kvůli pandemii koronaviru SARS-CoV-2. „Zastavujeme lety z Jižní Koreje, což můžeme udělat bez stanoviska Evropské komise, stejně jako lety ze severní Itálie, a to v souvislosti se zákonem o ochraně veřejného zdraví,“ řekl včera po jednání Bezpečnostní rady státu Andrej Babiš.

Graf č. 15: Mluvčí na úrovni ČR v jednotlivých médiích.

Na grafu č. 15 (viz výše) jde dále vidět, v jakém ze zkoumaných deníků se mluvčí na úrovni ČR vyjadřovali k tématu EU a pandemie covidu-19 nejčastěji. Celkem 12x ze 17 celkových promluv se mluvčí ČR vyjadřovali v deníku Právo.

Nejčastěji citovaným mluvčím v deníku Právo byl Andrej Babiš se 3 promluvami. Po dvou promluvách měli Karel Havlíček, Jan Hamáček a Vladimíra Dufková. Pouze jednou se vyjadřovali Jiří Pospíšil, Pavel Vyhnánek a Zdeněk Hřib. Zbývajících 5 promluv v deníku MF DNES pokryl Zdeněk Hřib, celkem 2 promluvy, a po jedné promluvě pak měli Jiří Pospíšil, Pavel Vyhnánek a Vladimíra Dufková.

5. OVĚŘENÍ PLATNOSTI HYPOTÉZ

Tato kapitola nabídne odpovědi na vedlejší výzkumné otázky, jež jsem si stanovila na začátku výzkumu, a bude zkoumat platnost předem stanovených hypotéz. V závěru mé bakalářské diplomové práce pak zodpovím mou hlavní výzkumnou otázku, kdy zjišťuji, jaký je mediální obraz Evropské unie ve světle šíření viru covid-19 v denících Mladá fronta DNES a Právo.

VVO1: Jaký prostor jednotlivá média danému tématu věnují?

- **H1:** Počet článků v MF DNES a Právu bude téměř stejný (s nepatrným rozdílem maximálně 10 článků).

Právo i Mladá fronta DNES jsou oba celostátní deníky s všeobecným zaměřením, tudíž se domnívám, že zkoumanému tématu budou věnovat stejný prostor s nepatrnou odchylkou.

Po zpracování výsledků analýzy můžu označit hypotézu č. 1 za neplatnou. Počet článků ve zkoumaných periodikách MF DNES a Právo za sledovaného období 1. března až 30. dubna 2020 činí 128. MF DNES vydala dohromady 52 článků, kdežto Právo jich publikovalo 76, tedy o 24 článků více, jak ukazuje graf č. 1. Tímto se vylučuje platnost hypotézy č. 1, ve které bylo uvedeno, že počet článků v obou denících bude téměř stejný s nepatrným rozdílem maximálně 10 článků. V souvislosti s počtem článků jsem zjišťovala i rozsah článků podle počtu znaků včetně mezer. Celkový rozsah všech 128 analyzovaných článků je 472 466 znaků včetně mezer, přičemž v MF DNES celkový rozsah činí 242 741 znaků včetně mezer a v deníku Právo 229 725 znaků včetně mezer. Tyto údaje lze vidět v tabulce č. 2. Přestože průměrná délka jednoho článku je 3691 znaků včetně mezer, v deníku Právo je to jen 3022 znaků včetně mezer. V MF DNES činí průměrná délka článku 4668 znaků včetně mezer, což je o 1646 znaků více než v Právu. Tento značný rozdíl je vidět v tabulce č. 1.

VVO2: Informují vybraná média o tématu negativně, neutrálně nebo pozitivně?

- **H2:** MF DNES i Právo budou ve svých člancích spravovat o tématu více negativně nebo neutrálně než pozitivně.

V souvislosti s faktem, že se Evropská unie dlouhou dobu tématu pandemie covidu-19 vyhýbala, usuzuji tedy, že polarita v obou periodikách bude spíše negativní nebo neutrální než pozitivní.

Podle dat tabulky č. 3 lze říci, že MF DNES informovala převážně negativně, jelikož z celkového počtu 52 článků spravovala o zkoumaném tématu ve 20 člancích negativně, o 2 méně, tedy 18 článků, publikovala s neutrální tonalitou a 14 článků bylo pozitivních. Deník Právo měl z 76 publikovaných článků celkem 33 neutrálních článků. Negativní tonalitu mělo 29 článků a 14 bylo rovněž jako u deníku MF DNES pozitivních. Právo tedy o tématu informovalo převážně neutrálně. Ze 128 analyzovaných článků je 51 neutrálních, lze tedy říci, že o tématu bylo informováno převážně neutrálně, ale ze zbývajících 77 článků je 49 negativních a pouze 28 pozitivních. Lze tvrdit, že součet zbývajících článků (77) je větší než polovina všech analyzovaných článků (128), tudíž z hlediska pozitivita versus negativita převažují negativní články. Z tohoto zjištění plyne, že hypotéza č. 2 je platná, jelikož v obou denících převažovala negativní nebo neutrální tonalita nad pozitivitou.

VVO3: Jací mluvčí (oborově) na úrovni Evropské unie se k tématu nejčastěji vyjadřují?

- **H3:** Na úrovni EU se k tématu budou nejčastěji vyjadřovat eurokomisaři, včetně předsedkyně Evropské komise a europoslanci, včetně předsedy Evropského parlamentu.

Předpokládám, že se k tématu budou nejčastěji na úrovni EU vyjadřovat eurokomisaři a europoslanci, včetně jejich předsedů, jelikož jsou to nejvýše postavení představitelé a úředníci na unijní úrovni.

Graf č. 10 ukazuje, že nejčastěji se na úrovni EU k tématu EU a pandemie covidu-19 během sledovaného období vyjadřovala předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová, která má 9 promluv z celkových 28. S 5 promluvami následuje obor Eurokomisař. Celkem 3 promluvy měl předseda Evropské rady Charles Michel. O 3 promluvy méně mají obory Předseda Euroskupiny a Předseda Evropského parlamentu David Sassoli a také obor Europoslanec. Pouze jednou se k tématu vyjadřovaly obory Předseda Evropské rady pro výzkum Mauro Ferrari, Tiskový mluvčí EU, Italský představitel při EU, prezident Evropské investiční banky Werner Hoyer a hlavní vyjednaváč EU Michel Barnier. Hypotéza č. 3 předpokládá, že na úrovni EU se k tématu budou nejčastěji vyjadřovat eurokomisaři, včetně předsedkyně Evropské komise a europoslanci, včetně předsedy Evropského parlamentu. Lze tedy tvrdit, že hypotéza č. 3 je platná pouze zčásti, nýbrž nejčastěji se skutečně vyjadřovali eurokomisaři včetně předsedkyně Evropské rady, avšak europoslanci včetně předsedy Evropského parlamentu se k tématu vyjadřovali podstatně méně, měli dohromady pouze 4 promluvy z celkových 28.

VVO4: Jaký mluvčí (jmenovitě) na úrovni Evropské unie se k tématu nejčastěji vyjadřuje?

- **H4:** Na úrovni EU se k tématu bude nejčastěji vyjadřovat předsedkyně EK Ursula von der Leyenová.

Domnívám se, že se k tématu nejčastěji bude vyjadřovat Ursula von der Leyenová, protože je předsedkyní EK, jež řídí politiky EU.

Platnost hypotézy č. 4 potvrzují dva grafy, a to konkrétně graf č. 10, kde je zaznamenáno, že nejvíce promluv podle oboru má předsedkyně Evropské komise. Druhý graf, který potvrzuje platnost hypotézy č. 4 je graf č. 12, jenž se přímo věnuje mluvčím na úrovni EU jmenovitě. Nejčastěji se podle již zmíněného grafu vyjadřovala předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová a to 9x z celkových 28 promluv, což tvoří cca 32 % všech promluv mluvčích EU.

VVO5: Jací mluvčí (oborově) na úrovni České republiky se k tématu nejčastěji vyjadřují?

- **H5:** Na úrovni ČR se k tématu budou nejčastěji vyjadřovat politici a lékaři.

Předpokládám, že se ke zkoumanému tématu budou nejčastěji na úrovni ČR vyjadřovat politici a lékaři, jelikož se jedná o odborné medicínské a zároveň politické téma.

Podle grafu č. 11 lze tvrdit, že hypotéza č. 5 je platná pouze zčásti. Nejčastěji se podle dat již zmiňovaného grafu vyjadřovali politici jako mluvčí na úrovni ČR, přičemž z celkových 68 promluv tvoří 24 promluvy politiků, což je cca 36% všech promluv. Tato část hypotézy je tedy platná. Druhá část hypotézy, kde je předpokládáno, že se budou nejčastěji společně s politiky vyjadřovat i lékaři platná není, nýbrž lékaři se vyjádřili pouze 3x z celkových 68 promluv, což jsou cca 4 % všech promluv.

VVO6: Jaký mluvčí (jmenovitě) na úrovni České republiky se k tématu nejčastěji vyjadřuje?

- **H6:** Na úrovni ČR se k tématu nejčastěji bude vyjadřovat premiér Andrej Babiš.

Domnívám se, že se na úrovni ČR bude nejčastěji vyjadřovat premiér ČR Andrej Babiš, a to čistě z logiky věci, neboť se jedná o jednoho z nejvýše postavených představitelů České republiky, který je předsedou vlády řídící výkonnou moc ve státě.

Hypotéza č. 6 předpokládá, že se k tématu EU a pandemie koronaviru SARS-CoV-2 bude nejčastěji vyjadřovat premiér Andrej Babiš. Podle grafu č. 14 můžu potvrdit platnost této hypotézy. Avšak společně s Babišem se mezi nejčastěji citované mluvčí řadí i primátor hlavního města Prahy Zdeněk Hřib a tisková mluvčí Vladimíra Dufková. Všichni zmínění mají shodně po 3 promluvách z celkových 68.

VVO7: Informovala vybraná média o reakcích Evropské unie a jejich lídrů na šíření koronaviru a krocích, které v souvislosti s ní činila, rovnoměrně po celé sledované období?

- **H7:** Média budou o tématu spravovat na počátku sledovaného období v menší míře než v polovině a na konci sledovaného období.

Předpokládám, že oba deníky budou o reakcích EU v souvislosti s koronavirem informovat zpočátku méně a to kvůli zpožděné reakci EU na pandemii.

Hypotéza č. 7 tvrdí, že oba zkoumané deníky MF DNES a Právo budou o tématu EU a koronavirus spravovat zpočátku méně než v polovině a na konci sledovaného období. Neplatnost této hypotézy lze potvrdit z grafu č. 2 a částečně z grafu č. 3, který zobrazuje počet článků v jednotlivých měsících v analyzovaných denících. Sledované období jsem si rozdělila do tří částí na začátek (1. – 20. března), střed (21. března – 10. dubna) a závěr (11. – 30. dubna). Na grafu č. 2 je vidět, že v první části vyšlo celkem 49 článků, ve druhé části 44 článků a ve třetí části pouze 35 článků. Hypotéza č. 7 není platná, jelikož tvrdí přesný opak mých výsledků. Z grafu rovněž vyplývá, že nejvíce článků vycházelo v období 13. března až 26. března, čili v druhé půlce prvního sledovaného měsíce. Dohromady v této době vyšlo 46 článků, což činí 36 % ze všech 128 analyzovaných článků.

VVO8: Kteří autoři zkoumaných periodik se k tématu nejčastěji vyjadřují?

- **H8:** Texty bude zpracovávat úzký okruh autorů, kteří se tématu opakovaně věnují.

Dle předpokladů se k tématu bude vyjadřovat úzký okruh autorů, již se tématem EU zabývají.

Na grafu č. 5 lze vidět, že se nejčastěji ke zkoumanému tématu vyjadřovaly redakce deníků MF DNES a Právo, které publikovaly celkem 26 článků. Dohromady 11 článků vydal Jan Keller z deníku Právo a třetí nejvyšší počet článků vydala ČTK, konkrétně 10 článků. Po 9 článcích vydal redaktor MF DNES Jiří Sládek. Celkově 8 článků publikoval sociolog Miloš Balabán, jenž píše pro deník Právo. Po 3 článcích napsali autoři Žaneta Motlová (MF DNES) a

Josef Koukal (Právo). Ostatní autoři, kteří nebyli výše zmíněni a jsou zaznamenáni v grafu vydali všichni po 2 článcích. Z tohoto zjištění vyplývá, že se k tématu opakovaně vyjadřuje 17 autorů z celkových 54, což je cca 31 %, tedy méně než polovina všech autorů. Tudíž lze potvrdit platnost hypotézy č. 8, že se tématu bude věnovat úzký okruh autorů.

VVO9: Jsou analyzované články ve vybraných médiích více zpravodajské nebo publicistické?

- **H9:** Analyzované články v obou denících budou více zpravodajského charakteru.

Předpokládám, že články v obou médiích budou mít více povahu zpravodajskou, protože hlavním cílem bude informovat čtenáře o reakcích EU na pandemii koronaviru SARS-CoV-2.

Hypotéza č. 9 předpokládá, že analyzované články v denících MF DNES a Právo budou více zpravodajské než publicistické. Data grafu č. 6 ukazují, že celkový počet zpravodajských článků v obou denících činí 66, přičemž článků publicistických je 62. Mladá fronta DNES vydala z 52 článků celkem 25 zpravodajských článků a 27 publicistických. Deník Právo vydal ze 76 článků 41 zpravodajských a 35 publicistických. Lze tedy tvrdit, že počet článků z obou oblastí je téměř vyvážený, avšak lehce převažují články zpravodajské, čímž se potvrzuje platnost hypotézy č. 9.

6. ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské diplomové práce bylo zjistit, jaký mediální obraz Evropské unie v souvislosti s nemocí covid-19 podávají české deníky s celostátním dosahem a všeobecným zaměřením Mladá fronta DNES a Právo. Z hlediska relevance jsem zvolila metodu kvantitativní obsahové analýzy, která umožnila zpracování velkého množství dat, jež se poté bylo možné znázornit v grafech a tabulkách. Sledovaným obdobím byly určeny měsíce březen a duben loňského roku, tedy od 1. března do 30. dubna 2020, kdy virus začal pronikat do Evropy a přerostl v globální pandemii. Výzkum jsem prováděla na článcích publikovaných v již zmíněných periodikách MF DNES a Právo ve sledovaném období.

K zodpovězení mé hlavní výzkumné otázky, jež zároveň koresponduje s cílem mé práce, jsem si musela předem stanovit vedlejší výzkumné otázky a v návaznosti na ně určit proměnné, jejichž sledování mi mělo dopomoci získat potřebná data k analýze.

Díky analýze jsem zjistila, že za sledované období věnoval deník Právo z hlediska počtu článků větší prostor zkoumanému tématu než MF DNES, a to o necelou čtvrtinu. Rozsahově byl však větší prostor zkoumanému tématu poskytnut deníkem MF DNES.

Na základě zpracovaných dat mohu konstatovat, že vybraná média o zkoumaném tématu za sledovaného období neinformovala rovnoměrně. Nejvíce článků přinesly oba deníky v první části sledovaného období od 1. do 20. března 2020, v druhé části od 21. března do 10. dubna 2020 jich bylo o malý zlomek méně a ve třetí části od 11. do 30. dubna 2020 pak vůbec nejméně.

Ve výzkumu jsem se zaměřila také na tonalitu článků. Zde se mi podařilo zjistit, že MF DNES i Právo informovaly o tématu převážně neutrálně.

Na základě předem stanovené hypotézy se mi povedlo správně odhadnout a analýzou následně potvrdit, že zkoumanému tématu se bude opakovaně věnovat pouze úzký okruh autorů.

Dále jsem se v analýze zabývala tím, zda jsou zkoumané články více zpravodajského nebo publicistického charakteru. V tomto případě se předem stanovená hypotéza ukázala rovněž jako platná, neboť předpokládala, že z celkového počtu analyzovaných článků bude více

těch zpravodajských. Ovšem rozdíl mezi absolutními počty nebyl značný, jelikož článků zpravodajského rázu bylo pouze o 4 více než těch publicistických.

Značnou část mé analýzy jsem zaměřila na promluvy mluvčích, které jsem dělila podle oborů a jmen na úrovni Evropské unie a také na úrovni České republiky. Podařilo se mi zjistit, že se na úrovni EU ke zkoumanému tématu nejčastěji vyjadřovali eurokomisaři včetně předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenové. Tímto jsem zároveň zjistila i odpověď na jednu z mých vedlejších výzkumných otázek, která se zabývala jmenovitě nejcitovanějšími osobami na evropské úrovni.

Nejčastějšími mluvčími na úrovni ČR, kteří se ke zkoumanému tématu vyjadřovali, byli politici, čím jsem si potvrdila částečnou platnost mé předem stanovené hypotézy, jež však s politiky předpovídala jako nejcitovanější i lékaře - ti se ale k tématu překvapivě vyjadřovali jen zřídka.

Na základě dat získaných v průběhu výzkumu se mi podařilo také zjistit, že nejcitovanějšími osobami na úrovni ČR jsou premiér Andrej Babiš, primátor hlavního města Prahy Zdeněk Hřib a tisková mluvčí Vladimíra Dufková, kteří měli všichni shodný počet promluv.

Provedená analýza, jež poskytuje mediální obraz Evropské unie v souvislosti s nemocí covid-19 v periodících Mladá fronta DNES a Právo by mohla být zcela určitě námětem pro další práce, které by se chtěly novým typem koronaviru SARS-CoV-2 zabývat, například v televizním zpravodajství nebo v období, které bude sledovat některou z dalších fází pandemie covidu-19.

7. SEZNAM ZKRATEK

ČR – Česká republika

ČTK – Česká tisková kancelář

EK – Evropská komise

EP – Evropský parlament

EU - Evropská unie

MERS – Středovýchodní respirační syndrom

MF DNES – Mladá fronta DNES

SARS – těžký akutní respirační syndrom

WHO – Světová zdravotnická organizace

8. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

8. 1. Literatura

BURTON, Graeme. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001. Studium (Barrister & Principal). ISBN 80-85947-67-6.

ČAPEK, Karel. *Bílá nemoc*. Praha: Artur, 2004. Edice D. ISBN 80-86216-47-0.

FIALA, Petr, Ondřej KRUTÍLEK a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 3., aktualizované, rozšířené a doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2018. ISBN 978-80-7325-450-6.

HARTLEY, John. *Understanding News*. Methuen, 1982. ISBN 10: 0416745504 ISBN 13: 9780416745504.

HONZÁK, Radkin, Karel DRBAL, Václav CÍLEK, et al. *Doba koronavirová*. Praha: Zeď, [2020]. ISBN 978-80-907674-4-7.

KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Přeložil Štěpánka KUDRNÁČOVÁ, přeložil Milan ŠMÍD. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-134-x.

MAREK, Dan a Michael J. BAUN. *Česká republika a Evropská unie*. Brno: Barrister & Principal, 2010. ISBN 978-80-87029-89-3.

MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2.

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5.

PRYMULA, Roman a Miroslav ŠPLIŇO. *SARS: syndrom akutního respiračního selhání*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1550-3.

REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

SCHULZ, Winfried a Irena REIFOVÁ. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 3., nezměn. vyd. Přeložil Barbara KÖPPLOVÁ. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1980-4.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. ISBN 807367096-8.

8.2. Internetové zdroje

Evropská unie - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 07.04.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-organizace-a-vs-evropska-unie.aspx>

Základní informace o EU | Evropská unie. *EUROPA - European Union website, the official EU website* [online]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_cs#c%3ADle-a-hodnoty-evropsk%C3%A9-unie

Časový přehled opatření EU | Evropská komise. *European Commission | Choose your language | Choisir une langue | Wählen Sie eine Sprache* [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/timeline-eu-action_cs

Onemocnění COVID-19, nový koronavirus SARS-CoV-2 - je nepravděpodobné, že se virus přenáší potravinami, SZÚ. *SZÚ* [online]. Copyright © 2007 [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/bezpecnost-potravin/onemocneni-covid-19-novy-koronavirus-sars-cov-2-je>

SZÚ [online]. Copyright © [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/Epidemiologie/Coronavirus/Zakladni_info/zakladni_informace_covid_19_7_aktualizace_09_03_2021_2.pdf

PHARMANEWS | Odborné konference pro farmaceutické asistenty, lékárníky a sestry. *PHARMANEWS | Odborné konference pro farmaceutické asistenty, lékárníky a sestry* [online]. Dostupné z: <http://www.pharmanews.cz/clanek/koronaviry-zname-a-nezname/>

Deník DNES - předplatné | Periodik.cz. [online]. Copyright © 2001 [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.periodik.cz/predplatne/casopis.php?akce=titul&titul=3650>

Deník Právo - předplatné | Periodik.cz. [online]. Copyright © 2001 [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.periodik.cz/predplatne/casopis.php?akce=titul&titul=7101>

9. SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Průměrný rozsah článků.

Tabulka č. 2: Celkový rozsah článků.

Tabulka č. 3: Tonalita.

10. SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Počet článků v jednotlivých médiích.

Graf č. 2: Počet článků v jednotlivých dnech.

Graf č. 3: Počet článků v jednotlivých médiích v měsících.

Graf č. 4: Celkový počet znaků v člancích ve zkoumaných denících na časové ose.

Graf č. 5: Počty článků publikované jednotlivými autory.

Graf č. 6: Porovnání počtu zpravodajských a publicistických článků ve zkoumaných denících.

Graf č. 7: Porovnání počtu zpravodajských a publicistických článků u vybraných autorů.

Graf č. 8: Autoři a tonalita jejich článků.

Graf č. 9: Tonalita článků na časové ose.

Graf č. 10: Mluvčí dle oborů – EU.

Graf č. 11: Mluvčí dle oborů – ČR.

Graf č. 12: Počet promluv jednotlivých mluvčích na úrovni EU.

Graf č. 13: Mluvčí na úrovni EU v médiích.

Graf č. 14: Počet promluv jednotlivých mluvčích na úrovni ČR.

Graf č. 15: Mluvčí na úrovni ČR v médiích.

11. SEZNAM PŘÍLOH

Kódovací kniha (elektronicky)

Kódovací arch (elektronicky)